ANUL XXVII - Nr. 37 APRILIE, MAI, IUNIE 1983

Carpaţii

Depósito legal: M. 8.137-1958.

Director: Aron Cotrus † REVISTA DE CULTURA SI ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL Redactor: Traian Popescu

SCRISOARE DESCHISA

Dlui JAMES BUCKLEI
Preşedinte al Posturilor
RADIO EUROPA LIBERA
şi RADIO LIBERTY

Stimate domn,

Odată schimbarea esenţială dela Casa Albă şi numirea DV în locul cheie al Postului de radio "EUROPA LIBERA", pentru noi, ca vechi luptători ai unei cauze fundamentale pentru viitorul Europei de Est, se deschidea o nouă perspectivă plină de virtualităţi.

De ani de zile, forţele cu adevărat patriotice din exil ale naţiunilor insclăvite, aşteptau o decizie majoră care să schimbe structura şi modul de acţiune al unei instituţii considerată de prim ordin în lupta desperată contra molohului sovietic.

După judecata noastră —care cunoaştem ceva mai bine ca alţii situaţia şi mentalitatea din Răsăritul Europei— premergătorii DV în acelaş post, N'AU INTELES PE DEPLIN MARELE ROL CE LE REVENEA ca reprezentanţi ai Occidentului în această arie geo-politică.

Timp de două decade au rămas —în ceeace priveşte alegerea potenţialului uman şi metodele de acţiune— la o tradiţie de mult depăşită, impusă de urile deslănţuite de ultimul război.

Astfel, în loc să privească problema cu realism, făcând apel la forţele cu adevărat virile ale exilului, au abandonat totul în mâinile unui lobby, total desprins de aspiraţiile naţiunilor în cauză şi preocupat în mod exclusiv de propriile lui interese, excentrice şi tenebroase.

Deasemenea, au neglijat starea de spirit a exilului, înlăturând din circuitul activ pe naţionalii patrioţi, singurii capabili să menţină un tonus ridicat pe calea undelor şi să mobilizeze naţiunile respective în momentul crucial.

Deaceea "EUROPA LIBERA" în loc să devină o devărată instituţie de sprijin moral şi logistic, s'a transformat într'o simplă oficină de propagandă îndulcită, lipsită de vigoare şi de speranţă pentru auditorii de dincolo de Cortina de Fier.

Punct de vedere poate conform cu *politica americană de moment*, dar sărăcită de focul sacru al unei viziuni care să însufleţească omul şi să-i deschidă perspective promiţătoare.

* * *

Venirea DV în fruntea acestui aşa zis *"focar de combatere a comunismului"*, deschidea o situaţie nouă în procesul de restructurare şi activitate a Postului. Se întrevedea posibilitatea unei însănătoşiri a stării de decadenţă.

Si mai presus de toate, era un semn palpabil de schimbare a unei realităţi retrograde, anti-democratice şi profund dăunătoare finalităţii iniţiale.

Pentrucă nimic nu este mai neplăcut pentru spiritul şi patriotismul naţiunilor captive, decât să audă *îndemnuri la rezistenţă* transmise prin gura unui alogen care ştie să îndruge ceva în limba respectivă sau, şi mai rău, să primească *lecţii de anti-comunism* din gura unuia care —numai cu câtva timp înainte— făcea parte din *"nomenklatura"* sistemului comunist.

Au trecut mai multe luni dela numirea DV şi până în prezent NIMIC NU S'A SCHIMBAT!

Din contră!

1. *Alogenii sunt mereu prezenţi,* în număr zdrobitor, aroganţi şi dăunători.

2. Elementele îndoielnice *—foşti comunişti de vază dincolo de Cortină, trecuţi* în Occident pentru motive tot atât de dubioase— păstrează mereu funcţii de răspundere.

3. *Anti-comunismul* desfăşurat nu depăşeşte niciodată insipida critică a vreunei lucrări literare; comentarea supranumită *"obiectivă"* (ca să nu supere) a vreunui *"Decret"*; analiza cu destule menajamente a stării economice; şi lista decedaţilor...

4. In plus, o politică demagogică de defăimare şi eliminare totală din circuitul activ al instituţiei, a elementelor şi organizaţiilor cele mai patrotice şi active din exil.

* * *

Or, finalitatea supremă a acestui POST DE RADIO LUPTATOR nu este aceea de a fi:

—Simplă emisiune informativă, seacă în formă şi anodină în fond.

—Nici câmp de propagandă pentru interesele alogenilor strecuraţi în grupul de comandă.

\- Nici refugiu pentru nişte marionete intelectualizate cărora le tremură vocea când sunt obligate să pronunţe un adevăr anticomunist.

Scopul acestui POST DE RADIO LUPTATOR este să combată cu eficacitate emisiunile mistificatoare ale comuniştilor şi să susţină elanul de rezistenţă în inimile celor asupriţi, fără teamă de protestele ce-ar putea deslănţui.

Deci, în mod obligatoriu ar trebui să fie

UN CENTRU DE COORDONARE

De coordonare tactică şi strategică a tuturor forţelor din exil.

Or acest lucru nu va putea fi atins atâta timp cât serviciul competinte condus de Domnia Voastră se va înconjura în mod permanent de elemente servile şi dubioase, recrutate cu predilecţie din elemente alogene sau venite din rândurile comunismului.

* * *

Trăim o epocă de răspundere istorică, în care cel ce vrea să învingă trebue să-şi asume plenar această responsabilitate.

Sunt încă multe personalităţi în exil, pline de patriotism,

curaj și abnegație, pe demnitatea și munca cărora instituția EUROPEI LIBERE poate conta.

La serviciile acestora ar trebui să se facă apel, fără a le mai trece prin sita măsluită a vreunui lobby, plin de ură și fățărnicie.

Omul de onoare și înaltă responsabilitate trebue să-și caute ALIATI, iar nu ACOLITI minori și nestatornici. Si mai cu seamă, să-i caute din vreme, iar nu în ultima clipă când greul și primejdia bat la ușe.

Acuma e momentul, domnule Buckley, când, nou venit la postul de culme al acestui "CENTRU DE COORDINARE", sunteți departe de rutină, de oboseală, de presiuni obscure.

Acuma puteți da impuls statornic și impune o nouă viziune a strategiei în domeniul războiului rece pe calea undelor.

Pentruce?

Pentrucă va veni momentul in care evenimentele se vor precipita, cerând acțiune și forță de sacrificiu, priză spirituală asupra maselor de dincolo, capacitate de sinteză și de răspundere.

Or, in acea clipă, NU alogenii a-tot-puternici azi, NU marionetele vorbitoare, NU cripto-comuniștii strecurați în rândurile celor dela "Europa Liberă" vor putea da încredere și curaj celor din țările captive.

Ci numai cei care *fără încetare* s'au găsit în tranșeele înaintate și care au intuit că *"misiunea lor imposibilă"* este singura cale de salvare.

Domnule Backley, doar cine știe să prevadă și să impună, va bine merita dela posteritate!

Aveți un rol precumpănitor. Ar fi păcat să-l irosiți printr'o recădere în erorile și zădărniciile trecutului.

Postul de Radio "EUROPA LIBERA" trebue să-și schimbe Și metoda de luptă, Și mijloacele de realizare, ȘI OAMENII care-l compun.

E singura cale pentru a deveni cu adevărat un FOCAR DE LUPTA ANTI-COMUNISTA, de raliere a tuturor patrioților din exil și de speranță reală pentru nefericiții din imperiul morții marxist.

Cu tot respectul.

Faust BRADESCU

OSTASULUI RASBOIULUI RECE
"VAE VICTIS"

MOTTO

Cu zeci și zeci de ani în urmă
la "masa verde" din Potsdam
au fost vândute țări, popoare
și cinstea bravului oștean.

Si'n timp ce'n lume ani, decenii
ostașul luptă desarmat
ascunși într'un "bârlog atomic"
tâlhari cu Iuda stau la sfat.

Pe masa'ntinsă: votcă, wisky,
mahorcă și țigări de foi
din care va lua ființă
"Nectarul vieții" "Lumii Noi"

...si iată tunul amuți
iar tancul, brusc, a'ncremenit
cu botu'n șanț printre cadavre,
pe-un câmp de luptă părăsit...

De unde nu-ți roteai privirea
zăceau muniții fără rost:
cartușe, bombe, proioectile-
și-un singur om de pază'n post!

Venise știrea-de la cine?!
aceasta nimeni nu știa-
c-a fost semnat un "Armistițiu"
de nu-știu cine!... undeva!...

La toate-acestea și la multe...
ostașu'n post de gardă pus,
vroia să afle'n mintea sa
o deslegare, un răspuns,

Işi amintea... că'n zorii zilei...
colea'ntr'o margine de sat-
gornistul a sunat "atacul"
dar "încetarea" n-a sunat!

Ințelegea că e trădat,
că-i pus în gardă de prisos,
că'n față e dușmanul mârșav
și-n spate-un comandant fricos,

A doua zi, târându-și cizma
trecu bărbosul hrăpăreț
rânjind pe sub mustața-i aspră
sfidând ostașul cu dispreț.

Intâi l-au dezarmat: Apoi,
batjocorit porni la drum
prin văi și hăuri neumblate,
prin sate prefăcute'n scrum.

Nici vatră! nici părinți! nici frate!
prieten vântului hoinar
și ori pe unde-l poartă soarta
îl paște umbra de barbar.

Atunci, ostașul, înțelese
că lupta nu s'a terminat,
că goarna a sunat "atacul"
dar încetarea n'a sunat!

Cu fața-i suptă de durere,
răpus de chinuri, slab și pal
ostașu duce zi și noapte
"Războiul rece" inegal.

Străbate printre baricade
din legi absurde si idei;
invinge zidul închisorii
uitat de oamenii mișei

Iar, dacă-a fost rănit în luptă
și-ascunde rana, resemnat
dar, pentru fapta-i vitejească
n'a fost de nimeni decorat.

Regretă doar că ani dea rândul
tot ce-a facut e mai puțin
de cât ar fi putut să facă
într'un atac, cu arma'n mâini.

Si... parcă nu de mult, se pare,
vreo zece ani să fi zburat...
gornistul a sunat "atacul"
dar "încetarea... a uitat...

Si'n colțul gurii se'nfiripă
un zâmbet mândru, cald, amar
săpat de ură și speranțe
regretul luptei în zadar!

Polul Nord, 1956

BOBOC DIONISIE

PRIZONIERI
IN LAGARUL DE CONCENTRARE BUCHENWALD-FICHTENHEIM
– ATACUL AERIAN ANGLO-AMERICAN –
23 AUGUST 1944

Un amiaz cald, senin! Ziua de 23 August 1944.

Ca în fiecare zi, stoluri, stoluri, câte trei, câte șase, avioanele "aliate" sboară peste vârful ce adăpostește "Căminul dintre brazi", cum s'ar zice în limba noastră, o secție a lagărului din Buchenwald, Fichtenheim.

Era ora schimbului, lucram în serii de 2 x 6 ore la atelierul de reparat aparate optice.

In costum de baie, baie de soare, bine înțeles, deținuții, "OASPETI ai Marelui Reich", își prelungeau odihna. Intins pe spate, cu ochii spre cer priveam solii ce vor semăna moartea pe undeva, mai departe de noi. In frunte, un "liberator" uriaș, un bulgăr de lumină. La câteva sute de metri, câte trei în linie, urmând apoi la alte sute de metri grupe fără număr. Erau parcă un joc de artificii, inofensive pentru noi, pentru cei 60.000 de deținuți, adăpostiți de pădure.

Deodată o dâră lungă de foc fulgeră zarea și în clipa următoare, pământul se cutremură. Un vuet sinistru, apoi lemne, pietre, pământ ploua peste noi. Un fag pe aproape mă înfrățeste. Ii prind mijlocul și-l strâng să mă pierd in el. In jurul meu țipete. Un alt vuet mai din afunduri, coboară noaptea peste lume.

Era ora 12 fără zece minute, seninul de adineaori dispare fără pic de urmă. Printre bubuituri o voce răsună: "Toată lumea în bărăci" La adăpost de schije și pietre care cad ca ploaia. In câmp descoperit ești la discreția atâtor riscuri, în bărăci doar bombele căzute aproape te lichidează. In momentul acela nimeni nu mai raționează, instinctul hotărăște, cu legile lui. Mă desprind cu greu de trunchiul frate și după voce, găsesc întrarea. Pipăind coridorul, dau in sala mare-atelier și-mi găsesc adăpost sub masa grea de stejar, tejgheaua de lucru, groasă de 6/7 cm.

Din nou un cutremur ce sgudue baraca. Pereții cad pe rând, suflați de presiune, svârliți ca niște jucării la mare distantă. Inima-mi bate puternic. Gândul sfârșitului mi se strecoară încet în suflet, fără revoltă. O caldă resemnare îmi îmbracă toată ființa. Așteptam ultima lovitură și nu mă mai gândeam la nimeni. Trebuia să sfârșească odată! A mai întârziat traiul din firimituri.

Gândul se pierde în noaptea de cumpănă, când viața atârnă de un fir abia vizibil. Luna albea chipurile. Incercuiți de soldați cu mitraliere, ce ne țînteau trupurile, așteptam sfârșitul care intârzia... Deodată tonul "Sfintei tinerețe legionare" răsună. Era semnalul de foc pentru trăgători. Era ultima rugăciune, ul timul strigăt pentru viață, inainte de a ne stinge... Au urlat la noi, dar n-au tras. Eram 193 de nebuni! I-a încremenit hotărârea noastră de moarte. Glasurile noastre, înfrățite într'unul singur, căutau cerul în ultimă ofrandă. Desprinși de trup, în voluptatea dăruirii, mulțimea sufletelor a devenit fluidă. Cele mai tari au dominat clipa, ridicând pe cele mai șubrede. Nu era un moment de slăbiciune! Ceasul din urmă aprinde ce-a mai rămas bun în om, îl înalță pe treapta virtuții și-l oferă jertfei în efort sublim.

Un nou cutremur doboară și ultimul înveliș, lăsându-ne în gropați în ceea ce a fost câteva clipe înainte, adăpost. Mi-era teamă să mișc. Prelungeam nădejdea că mai sunt întreg. Din dărâmături nu puteam scoate decât bucăți de lemne, de pietre și carne. Pipăi corpul dela cap la vale și nu-mi vine a crede, că încă mai sunt teafăr. Mișc incet. Toate "piesele" –zic– răspund la comandă. Nouri de fum ce îngroșeau întunericul, ne acoperă, ne sufocă. Foc pe aproape și noi prinși între scânduri.

Familiile camarazilor noștri, care erau separate de noi, prin gard de sârmă aveau un adăpost, săpat în pământ și acoperit de un strat gros de moloz și pietre. Baraca noastră era la câțiva metri. Cineva strigă din ruine la cei ce vor mai auzi, să iasă și să ajungă la acest adăpost. De aproape doi ani de când eram aici, cunoșteam fiecare metru pătrat, dar poate mai mult instinctul, m-a orientat spre locul de salvare. Nu era prea mare. Abia să cuprindă 10-15 persoane. Era plin! Mă proptesc într-un ungher, să prind cât mai puțin loc. Gemete surde, întretae sgomotul de afară.

Se aprinde o lumănare. Un spectacol sinistru mi se deschide ochilor. Corpuri pline de sânge, îngrămădite la întâmplare, strigăte de ajutor ce cheamă doctorul sau un camarad. Nu știau cât sunt de răniți. Gândul că ar mai putea fi salvați le da speranță și glas de rugă. Dar eu ce caut aici printre femei, copii și muribunzi? Rămân singur fără răspuns, fără reacție. Să ies in ploaia de foc și moarte – în câteva clipe voi fi ca ei– să mă ascund sub ei?! Doctorul Ighișan, la flacăra pală a lumânării, leagă rănile, împarte nădejde, la cei ce îndoiala face ravagii.

In acel moment, un urlet de afară mă trzește, mă scoate din buimăceală și... "Avem camarazi răniți. Cei întregi să vină să-i strângem, că-i arde focul"!

Am binecuvântat vocea și fără să mai cuget, mă anunț că ies. Un alt camarad mă urmează. Eram desculți, în chiloți de bae, cum ne-a apucat începutul prăpădului.

Afară se mai luminase o leacă. Vuetul continua la intervale, însoțit de rafale scurte de mitraliere. Drumul ce ducea dela atelier spre bărăcile de locuit, era acum numai moloz în grămezi și tot ce pămantul a putut împrosca. Tălpile moi nu rezistă greutății corpului. Simt dureri vii și sângele cum curge la fiecare pas... Sar de durere și cad mai dur. Bărăcile de locuit au fost transformate în dărâmături. A mea a fost atinsă de o bombă în plin și in locul ei o gaură de 6-7 metri adâncime și un diametru tot peatâta cască larg gura.

Oiu mai găsi o haină să pun pe mine, mă întreb intr'o doară. Dar timpul nu mai era pentru întrebări. Cu trei camarazi întâlniți la întamplare, formăm echipa, în căutare de răniți.

Spectacol de apocalips! Lângă poarta lagărului, Popa Zaharia Duhul, Dumnezeu să-l ierte, își doarme somnul ultim. Fără durere, pe chip i-a rămas zambetul senin, de împăcare, de liniște. Mai alături, inginerul Ion Graur din Galați, întreg, dar adormit pe veci. Mai greu de văzut, farmacistul Ion Voinea din Giurgiu, atins de un obiect tare, în plin, nu mai avea decât o jumătate de craniu, golit de creeri. L-am cunoscut la Sofia, primul camarad întâlnit după refugiul din țară. Am locuit cu el și cu avocatul Costică Călin, prieteni nedespărțiti, împreună cu Costică Oprișan tânăr, cu chip de fecioară pură. Am stat cu ei două luni și apoi am parcurs drumul împreună, până la Rostock, în plină iarnă, înghesuiți în vagoane de vite. Un gol mi-a cuprins sufletul. Câteva minute înainte, vorbeam cu ei, acum... tragic sfârșit, fără putință de răspuns.

In drumul din fața lagărului erau câțiva răniți, scoși din dărâmături. Camarazii îi transportau, cum puteau, spre spitalul lagărului. Ne oprim în fața unuia dintre ei care era mai grav rănit, întrucat nimeni nu-l mai recunoaște. Fața îi era scaldată în sânge, hainele roșii. Punem patura jos și-l așternem cum putem Prindem cele patru colțuri și îl coborâm spre spital. Ne oprim din când în când, rotind ochii în jur. Bucăți de carne, mâini picioare, atârnnau de crengi, cadavre semănate pe drum... Moarte, numai moarte, ce-a răvășit într'un crud măcel mii și mii de necăjiti. Opt mii de morți au fost numărați din cei șaizeci de mii de găzduiți, în tot lagărul. Mai departe întâlnim alți camarazi ce transportau și ei raniți și-i întrebam de cei plecați din astă lume "A murit fratele lui Papanace", ne răspunde unul. Apoi primarul din Giurgiu, Costică Călin, și el grav rănit, auzind că Nelu, prietenul lui nedespărțit, cum îi spunea el lui Ionesl Voinea, a murit, n'a mai putut supraviețui. A murit și el, să facă drumul mereu împreună. Ultimele lui cuvinte au fost pentru Nelu și spaima îi cuprinsese toată ființa. In câteva minute, pe când era transportat spre spital a încetat din viață. A renunțat să mai trăiască. Ii cunoșteam prea bine pe amândoi și moartea lor m'a sguduit profund. Din clipă în clipă, prăpădul face noui victime. Fiecare dintre noi, purtăm pe umeri o cruce.

La intoarcere intâlnim alții, transportând în pături camarazi răniți. Sirul e lung.

Pe nea Vică Negulescu, primarul Oborului, ghemuit într'o pătură, amestecat cu sânge și pământ, îl duceau la vale. Dumnezeu s-a îndurat să-l scape, prelungidu-i calvarul.

Deodată parcă încetează focul. Incep să iasă cei întregi, mirați singuri de a fi supraviețuit potopului.

Mă gândesc acum să scormonesc printre ruine, acolo, undeam sălășluit doi ani de zile, de voi mai găsi ceva din lucrurile personale, să dau de-o haină, că tremuram de frig ca varga. Sub niște grinzi și cărămizi, dau însfârșit de ce a fost dulapul meu.

Scot cu greu o haină și mă grăbesc la "apel". Apelul era sacru, nimeni nu-i putea contesta rațiunea.

Azi mai puțini vor răspunde la număr. Majorul Masoski va trebui să răspundă pentru cei ce lipsesc și se va înfuria, poate,

mai puţin, că iarăşi "stimmt nicht" ca altădată. "Oaspeţii" ce nu înţeleg să fie prea punctuali la apelul "gazdelor".

Nu! Nu corespunde numărul. Dintre noi lipsesc mulţi şi dintre ei, unii nu mai vin, nu vor mai veni niciodată. Cinci morţi şi de cinci ori pe atâţia răniţi. Acum apelul nu se mai face în lagăr ci afară, într'o pădurice. Peste drum ai putea supune chiar în camp liber, dacă limitele lagărului mare nu şi-ar mărgini undeva, departe, rostul. Privesc gardul de sârmă care mi-a împuns carnea "prieteneşte" timp de douăzeci de luni, întins pămantului n'a mai rămas nimic acum din el.

Gândul mă poartă din nou cu luni în urmă. Camaradul Gigi Bădulescu, fiul generalului cu acelaş nume, ros de tuberculoză, s'a stins în lagăr. L-am plâns în legea noastră şi i-am însoţit până la poartă, trupul chinuit. Aici doar sicriul avea dreptul la libertate. Colonelul Piester, şeful lagărului, ne-a avertizat, dealtfel, că de aici numai aşa se iese. Doctorul Andrei îşi tângue durerea, ros de aceeaşi boală. Drama îşi ţese voalul fără oprire.

Dar eliberarea noastră n'a ieşit pe poarta drumului din urmă. La capăt de ispăşire, au căzut sârmele şi le-am călcat în picioare. Cu ce preţ?

In locul porţii, o groapă adancă marchează locul de pază. O bombă a căzut drept pe santinelă în momentul în care se pregătea să descarce arma în primii ce încercau să fugă în faţa morţii. Doctorul Apostolescu era printre cei scăpaţi ca prin minune. Infirmieria se găsea în spatele locului de gardă şi altă ieşire, in faţa sfârşitului, nu era decât poata străjuită. Ne mai având "cămin", am rămas în câmp. Vremea ţinea cu noi, se menţinea senină.

Dintre dărâmături fiecare îşi caută un aşternut. O saltea, o pătură, şi reformăm grupul în spaţiul pădurii din faţă Refacem lagărul din bucăţele. Vom rămâne oare mai departe "oaspeţi"? Un nou cămin printre alţi brazi?

Ca un fulger vestea capitulării României se răspândeşte printre noi. Era 23 August 1944. Lovitura din ţară a fost dată în aceeaşi zi cu încercarea de a fi lichidaţi. Răsboiul îşi întoarce ultimele pagini. Vestea ne-a cufundat în necunescut. Ce-o mai veni acum? Incotro ne-o mai duce soarta? Se dărâmă pe rând ceea ce ieri a fost construcţie nouă sau simulacru de reînnoire? O poftă de revanşă a înlocuit menirea iniţială, revanşa primului răsboiu pierdut.

Noaptea a trecut stând la sfat. Doar alarma, de scurtă durată, ne-a tulburat.

A doua zi, o nouă alarmă, de astă dată fiecare şi-a ales direcţia şi cât l-a ţinut picioarele s'a tot dus. Eu, am trecut prin cartierul "vilelor", făcute din buşteni groşi cu aspect rustic. Aici erau ţinuţi marii prisonieri: Daladier, Horty, Leon Blum, Schusning, etc. Aliaţii nu i-au atins, parcă le cunoşteau locul de ispăşire.

Tributul greu l-au plătit cei de rând, prizonierii flămânzi, purtând bolovanul în spate, pe oase deşirate, când se întorceau seara dela nunca grea. S-ar putea spune totuşi că *"umanitar"*, prietenii le-au scurtat suferinţa. Dramatic destin al celor ce s'au încăpăţinat să-şi apere pământul şi familia. Cu ce oare au păcătuit ei să fie răpuşi de proprii lor prieteni?! Si noi eram consideraţi ca oaspeţi, ca prieteni ai Marelui Reich, dar prietenia noastră a rămas pe hârtie, politica a avut un alt curs.

Eram slăbit de mers. Douăzeci de luni am uitat parcă, de rosvaluri. Nu se mai opresc la noi, dar pentru orice siguranţă, am lăsat între mine şi lagăr cam peste cinci km. de drum.

Eram slăbit de mers. Doăzeci de luni am uitat parcă, de rostul picioarelor.

De atâta timp nici chip de copil, femee sau om îmbătrânit, în haină civilă; doar pădurea şi o bucată de cer. Câmpul cu holdele colorate îmi schimbă starea lăuntrică. Sunt gingăşii ce trezesc din abrutizare sufletul izolat când emoţiile prea intense copleşesc până la explozie. Pipăiam spicele de grâu, florile de fân şi albastrul înrouat al prunelor de vară, ca un copil jucăriile noui.

M'am oprit de un prun încărcat de rod. Il mâncam din ochi, înainte de a-l atinge. Privesc în jur cât văd cu ochii, ţarina era semănată de oameni. Erau toţi ca mine. Nu-mi venea să cred ochilor, atâta belşug dintr'odată. Culeg câte un fruct, îl strâng în palmă. Fac semnul crucii înaintea mesii şi muşc din carnea dulce. Ceva ce-mi depăşea simţurile. Era prea mult timp de când nu gustasem o fructă, ca să-mi mai amintesc senzaţia plăcerii.

Am mâncat ca un flămând. Multor crenge le-am uşurat povara până să-mi potolesc setea şi pofta iernată fără fructe.

M-am întors refăcut, din altă lume, lumea celor fără nici o vină.

Abia târziu grupul îşi complectează rândurile, pentru numărătoare dar, mai lipsesc încă. Unii au ajuns până la Weimar. Creţu Dumitru. Nicu Bălănescu şi fratele după mamă al Comandantului. Raţiu. duşi de entuziasmul libertăţii, au fost readuşi a doua zi nu cu prea mare cinste de poliţia oraşului.

Atâta lipsă de entuziasm, chiar şi la cei ce şi-au riscat şi demnitatea ca să câştige, în schimb, câteva clipe din lumea liberă. Şeful legărului înalt, majestos, cu păr argintiu pe tâmple, dă citire ordinului venit dela Reich S.S. Führer Himmler: "Sunteţi liberi! Fiecare poate pleca unde vrea. Poate dintre Dvs. unii vor să se întoarcă în ţară, alţii să rămână aici. Peste câteva zile un tren vă va transporta de aici." ...Liber! cuvântul mi-a dat fiori, după atâta timp de închisoare. Dacă puţine zile înainte ni s'ar fi anunţat vestea, nu toţi ar fi suportat bucuria. Azi, rămân muţi privindu-se unul pe altul, întrebându-se parcă, ce facem acum cu libertatea?

Incotro? Si ce am mai putea face acum, când în adevăr nu mai avem unde ne întoarce!

Spre seară, adunare extraordinară. Vine Colonelul Piester, şeful lagărului.

Un gol adânc am simţit în inimă. Pentru prima dată am rămas aninat de indoială. Ne adunăm grupuri, grupuri, după afinităţi să ne îndemnăm unul pe altul. Nimeni nu era pregătit pentru o astfel de întorsătură. Avalanşa evenimentelor ne-a copleşit.

A doua zi însă, ne vin dispoziţii dela Viena, unde se găsea Comandantul, de ceace avem de făcut. Câţiva pleacă înainte la Viena, centrul nostru de concentrare. Noi, ceilalţi, vom pleca îndată ce ni se va pune un tren la dispoziţie, să ne "încarce" cu tot ce a rămas.

Intr-adevăr, a patra zi dela bombardament o coloană lungă, se urneşte greu spre halta de îmbarcare. Lăsăm în urmă numai ruine, din tot ce a fost "căminul" dintre brazi, şi mulţi dintre noi, cu ruine în suflet.

Odată, am fi putut dărui patriei din ceea ce Dumnezeu a lăsat fiecăruia bun în el, dragoste fără margini. Azi totul ne pare inutil.

Bătranul Masoscki, gardianul nostru fidel, ne însoţeşte până la gară, dar nu oficial. El ne-a cunoscut prea bine şi ne-a iubit. N-a încercat să înţeleagă prea mult, era greu pentru el, dar parcă ceva i se desprinde din inimă. Priveşte pe Ronta ca pe un prieten şi pe toţi ceilalţi, şi ochii i se umezesc.

Trenul se urneşte şi după cotitură îl văd ultima dată cu mâinile întinse spre noi, făcând semnul despărţirii. Am aflat mai târziu că Piester, şeful lagărului, a fost linşat de prizonieri in momentul eliberării. Bătrânul "stimmt nicht" şi-a plătit datoriile. Simţea parcă, în momentul plecării noastre că vremurile se vor întoarce şi greul va începe şi pentru el.

Câteva zeci de ore de drum şi iată-ne ajunşi la Ost-Bahnhof din Viena. Acum ne lămurim mai bine de tot ceea ce se întamplase şi ce aveam de făcut. Suntem cazaţi în hoteluri şi încetul cu încetul fiecare îşi va găsi rostul. Eu am găsit domiciliul la Mariahilfshotel, pe Mariahilfesstrasse.

Se continuă lupta. Adică, mai limpede, pentru noi începe numai, lupta împotriva comunismului, atunci când o lume s'a prăbuşit în faţa lui.

N-am avut prea multe ştiri, dar faptul de a combate duşmanul pe care de mai bine de trei ani tot neamul românesc îl combate cu jertfe uriaşe, era pentru noi mai mult decât o datorie, era o onoare ce ni se refuzase până atunci. Mareşalul Antonescu refuzase cererea noastră de a pleca pe front. Pentru el, nu eram demni de a sta alături de soldatul român în ceasuri de grea cumpănă. Acum, şansele noastre, practic, nu erau prea mari, dar vom putea fi alături de toţi cei ce suferă în ţară să împărţim cu ei aceeaşi soartă. Nimeni nu ne va mai putea scoate din albia neamului nostru. Intrucât nu aveam dreptul să luptăm pe front, urmăream dintre sârme soarta răsboiului.

Se formează primele unităţi. Incepe şcoala specială de pregătire tehnică. Comandantul primeşte pe fiecare, împarte misiunile. Eu sunt repartizat la cursul de telegrafie fără fir şi distrugeri din Breitenfurth, lângă Viena. Eram douazeci în total. Vom forma scheletul primelor echipe ce vor pleca în ţară. Mă simţeam mândru, dar ascundeam în mine bucuria tainică de a-mi vedea casa, pe mama de aşi mai găsi-o în viaţă, prietenii cei întorşi din răsboiu, o lume din care m-am smuls fără voia mea. Să ajung sburând în câteva ore, să cad ca din cer la ei, un vis în curs de realizare.

Am fost îmbrăcaţi în uniforme germane. Dar... pentru a nu atinge, cu trecutul nostru de pensionari din Fichtenheim prestigiul hainei militare, ne-au smuls epoleţii şi ne-au dat haina "pe măsură". Revolta zăcea în fiecare dintre noi. Am fi manifestat-o, dar atunci nu ne-am mai fi întors acasă.

Poate, ...cine ştie... omul la necaz mult rău gândeşte. Pentru a fi mai siguri că haina astfel descalificată să nu fie văzută, ne-au pus din nou sub chee. Nu mai înţelegem nimic. Răbdam să sbor peste sârme, o "ospitalitate" ce sufocă. Să sbor spre cei de-o lege şi duh cu mine.

Meseria nu era uşoară, şi voinţa, nu rareori rămânea un efort de prisos. Cine n'are ureche n'aude, chiar atunci când ar vrea din toată inima, să asculte. După două săptămâni ne împărţim pe grup. Nu grupe de afinităţi sau de acţiune, ci grupe de clasament după aptitudini.

Opt ore. Capul devenise o pâlnie ce-mi strecura spre interior tot ce era sunet.

Comandantul se interesează de noi. La trei săptămâni de şcoală vine să ne vadă, să vadă ce a făcut fiecare. Rămâne satisfăcut. Un curs care în mod normal durează între trei şi şase luni, pentru noi, într'un timp scurt, era deja trecut de jumătate.

La o lună începem cursul de distrugeri şi tir în fiecare după masă, îmbinat cu tehnica aparatului şi contacte interne. Cifrarea, în ultima fază, iar la şase săptămâni cursul se consideră încheiat.

Intr-o zi sunt chemat de Comandant la Viena. Imi spune că ar dori să mă trimită în ţară, cu prima echipă, echipa de comandă pe ţară. Trebuia să menţin legătura cu exteriorul. Am asistat la discuţii între responsabilii germani şi Comandant. Observam reticenţă multă în atitudinea acestora, cu toate insistenţele Comandantului.

"Tu te simţi capabil să manipulezi aparatul fără dificultate?

Da! Ii răspund cu hotărare. Se agăţa mult de răspunsul meu, care părea important in deciziile ce se vor lua, în comun, destul de repede. Plecarea s-ar face în câteva zile.

Mă intorc la Breitnfurth, pentru ultimele pregătiri, aşteptând să fiu chemat îndată ce condiţiile de sbor vor permite.

Nicu Bălănescu cu care plănuiam să facem o echipă, rămâne îngândurat. El nu venea cu mine.

Studiasem harta regiunii Făgăraş, Braşov, împreună. Găsisem terenuri de paraşutare şi loc unde să fim găzduiţi odată atins pământul. Nicu Bălănescu trebuia să-şi găsească un alt tovarăş de drum. Si nu era uşor. Legături, afinităţi de caracter, sunt considerente grele în balanţa misiunii pentru care am fost destinaţi. Evenimentele ce au urmat au confirmat din plin alegerea fiecăruia dintre noi. Cu el mă simţeam frate în toate şi n-am rămas datori în conduită unul faţă de altul. Formam un tot organic, greul şi bucuria ne erau bunuri comune.

Au trecut cele trei zile şi altele apoi fără niciun semn dela Viena. Am aflat mai târziu că nemţii s'au opus la alegerea unuia dintre noi în echipa deschizătoare de drum. Au impus ei unul, sigur de el, un specialist, care odată ajuns în ţară, a denunţat autorităţilor totul. Noroc că echipa şi-a găsit adăpost sigur. Prezenţa celor sosiţi 'a fost semnalată. Nicolae Pătraşcu, Nistor Chioreanu, Ion Constantin, dacă memoria nu mă înşeală, formau echipa, aceasta. Rândul celorlalte echipe nu va întârzia să vie. Intre timp un nou grup specializat în distrugeri cantonează nu departe de noi. Cu cei veniţi, urma să formăm echipe de câte 6-8 persoane. Un şef de echipă, care în mod normal era telegrafistul, ajutat de un al doilea telegrafist, un sef de sabotaj, ajutat de 3-4 oameni.

Eu am format echipa cu Nicu Bălănescu, Ion Chirilă, un lugojan Carapantea Ion, Tismănaru si un al şaselea al carui nume îmi scapă.

Primii trei ne cunoşteam bine. Restul, ataşaţi pentru completare, necunoscuţi. Ultimii doi din regiunea Caraş-valea Dunării. In schimb printre ei, se aflau şi din cei care cunoşteau regiunea în care urma să acţionăm şi promiteau să ne fie de folos.

Alegem terenuri de lansare. Terenurile se găseau în regiunea cunoscută mie. Erau trei la număr.: Muntele Mic, Semenicul şi Teregova. Centrul va decide unul care-mi va fi comunicat la timp, pentru a pregăti faza următoare paraşutării: adunarea pe sol, camuflarea materialului, cazarea. Mi se comunică în curând două terenuri apropiate, unul de altul, ca acceptate, urmând ca în avion, după natura timpului, să mi se precizeze cel rezervat operaţiei, ca măsură deci posibile.

Echipa mea era trecută prima pe lista de plecare şi aşteptam doar timpul favorabil. Intre timp ne ocupam de pregătirea actelor şi echipare: îmbrăcăminte, armament, aparate. Alimentele ne vor fi distribuite în ajunul plecării. Odată totul programat, urma partea cea mai delicată în misiunea încredinţată: despărţirea.

Misiunea ne-o împarte Comandantul, şefilor de echipe în comun şi fiecăruia separat, după particularităţile regiunii.

Prima fază, cea informativă: mişcări de trupe, probleme militare, economice, politice, culese după un sistem de organizare pe specialităţi. Faza informativă condiţiona organizarea, luarea de contact. Inaintea noastră au fost lansaţi responsabilii pe regiuni, cu care va trebui să luăm contactul, înainte de a proceda la orice acţiune. Instrucţiuni amănunţite le-au fost date, iar noi ne vom încadra organismului existent.

A doua fază, cea mai delicată: sabotarea.

Ce era să sabotăm? Trenuri transportând muniţii pe front (ruseşti, fără îndoială) astfel întrerupând circulaţia pe cât mai lung timp posibil. Vom evita ca prin acţiunea noastră să producem represalii asupra populaţiei.

"Nu vă duceţi cu ochii dilataţi spre şinele ce va trebui să aruncaţi în aer" ne accentuiază Comandantul". Gândiţi bine înainte de a face ceva, la toate urmările ce ar putea să aibă actul vostru. Acolo unde aţi reuşit să înjghebaţi o organizaţie, să legaţi firul întrerupt al vechii organizaţii, nu-i veţi crea condiţii imposibile de existenţă, prin acţiuni necugetate. In special nu faceţi nimic, niciun pas, până nu veţi fi luat legătura cu şefii de regiuni."

Fiecăruia dintre noi i s'a încredinţat cuvântul de recunoaştere pentru a putea contacta şeful de regiune.

Nemţii vedeau mai altcum rostul nostru. Doi ofiţeri germani ce reprezentau biroul tehnic al operaţiei ne dau amănunte asupra misiunii şi raportării ei după execuţie. Desigur, intransigenţa lor era categorică, în ceea ce priveşte distrugerile: tot, absolut tot ceea ce ar putea fi folosit de duşmani, pentru a continua războiul.

Comandantul ne adresează apoi ultimile cuvinte, pornite din marea grjă pentru cei ce pleacă la luptă, pentru o cauză sfântă tuturor.

"Aş pleca cu voi, locul meu e acolo, alături de cei ce suferă şi mor. N'o pot face, mă ţine pe loc altă datorie, dar sufletul meu vă însoţeşte pe fiecare. Să trăiţi până ce ne vom întâlni acolo. Să regăsiţi şi să refaceţi organizaţia. Prin ea vom trăi."

Juca o mare carte, ultima ce ne-a mai rămas, înainte ca neamul întreg să sucombe.

Ne-a strâns mâna pe rând, simţindu-i emoţia. Era acţiunea lui, şi de ea depindea unitatea Mişcării, elementul cel mai puternic, care poate să mobilizeze cu capacitatea ei de jertfă, de hotărâre toată rezistenţa românească dezorientată. Viitorul îi va aproba sau îi va condamna acţiunea. Noi avem datoria să-l urmam, conştienţi că uniţi în jurul lui, vom învinge orice vrăjmaşie.

El gândea mai mult decât ne putea spune. Ii citeam în ochi, în suflet. Parcă voia să strige: "Strângeţi tot poporul în jurul unei credinţe şi nu-l lăsaţi să piară în disperare. Incă nu e pierdut totul. In faţa lui antichrist, se va ridica o altă lume dacă va mai crede în Dumnezeu. Voi fiţi ostaşii ce salvează steagul, în jurul căruia toată nădejdea românească, creştină, să se regăsească în momente de grea cumpănă. Nu-l lăsaţi să cadă în disperare, va fi mai rău atunci. Menţineţi scânteia rezistenţei în sufletul lor! Impărtăşiţi soarta cu ei, ca duşmanul să nu vă spargă, să nu vă împrăştie."

Ce puteam noi, o mână de oameni, în faţa colosului ce se prăvălea peste lume în proporţii apocaliptice? Să întreţinem vie flacăra românismului, să formăm un orizont de călăuză în întunerecul ce va înghiţi lumina. De aici va porni odată răscumpărarea.

Din volumul "PENTRU NEAM SI TARA", ce va apare.
(Mărturii din miscarea naţională de rezistenţă, 1944-1948).

CAT NU SE STINGE LUMINA

(In amintirea mamei poetului N.S. Govora)

Cât nu se stinge Lumina în noi
Şi arde scânteia divină,
Urcăm senini, poveri şi nevoi,
Iar lumea ne pare-o grădină.

Primit-am raza sfântă în dar,
Ce-a'nflorit pe plaiuri edene,
In suflet sădeşti cerescule har
Izvorul iubirii eterne.

Candeli s'aprindem în noaptea cea grea,
Rodească în inimi dreptatea.
Stingă-se'n hăuri năpasta cea rea,
Dă-le, Doamne, la robi Libertatea.

Brasília, Postul Mare, 1983 — D. PAULESCU

RELATIILE ROMANO-RUSE

După cum am văzut, revoluția rusească n'a avut nici o influiență asupra soldatului și nici asupra țăranului român. Dar nu se poate spune același lucru asupra influienței care a avut-o asupra târgovețului român mai ales pentrucă printre acești targoveți, erau mulți străini și printre ei erau și evreii. De abia se întorsese guvernul de la Iași, și comunismul a și început să se manifeste. Și a început să se manifeste, sub masca socialismului. Și zișii *socialiști*, sub inspirația directă a lui Rakowschi care devenise puternic la Moscova, ridicau capul fără nici o teamă. Cortegii nesfârșite defilau pe străzile Capitalei, grevele izbucneau pretutindeni, însoțite de steaguri roșii.

"In Aprilie, Mârzescu, Ministrul de Interne, care locuia la Capșa, a cerut să i se aducă diminața obișnuitul ceai, chelnerul foarte încurcat i-a răspuns că nu il poate servi fiindcă au proclamat greva. Mârzescu a chemat atunci pe Traian și pe Fluturel, vechi chelneri de la Capșa cu care trăia de atâția ani în raporturi amicale, dar și ei au refuzat să-l servească, erau rușinați de atitudinea lor față de un client ce se arătase întotdeauna așa de bun cu ei, dar tremurau de frica represiunilor". I.G. Duca, op. cit. III. pag. 160.

Dar manifestația cea mai importantă a avut loc in ziua de 13 Decembrie 1918, pe strada Câmpineanu, lângă teatrul Național, unde *socialiștii* s'au ciocnit cu un detașament de vânatori de nunte de sub comanda generalului Rasoviceanu. Acesta, care luase parte și la dezarmarea comuniștilor de la Socola, n'a ezitat nici un moment și a tras. Mai mulți *socialiști* au căzut morți, poliția a arestat pe aproape toți fruntașii mișcării și i-a bătut crunt încât Frimu, unul dintre socialiștii cei mai de vază, a și murit peste câteva zile. Pamfil Șeicaru, scrie că Frimu a murit din cauza epidemiei de tifos iar I.G. Duca ne spune, fără ecolișuri, că fruntașul *socialist a murit după cateva zile* de pe urma rănilor. Fără îndoială, Duca are dreptate iar Șeicaru are si el dreptate, căci el a cunoscut numai comunicatul dat de guvernul liberal. Generalul Rasoviceanu "întorcându-se din Moldova, cu regimentul lui, surprinsese în gara Chitila oameni suspecți care îndemnau pe soldați să-și împuște ofițerii și să facă revoluție, că trebuie să se insprăvească cu regii și cu burjuii; deaceia văzând că guvernul umblă cu mânuși s'a hotărît să curețe el capitala de acești agitatori. Aflând de întrunirea lor, le-a ieșit înainte, a tras fără provocare și tot dânsul a dispus, peste capul prefectului de poliție, să se dea conducătorilor mișcării o lecție, așa încât pe viitor să se sature de comunism. Considera astfel că a adus un mare serviciu, țării sale și, se lăuda că a procedat cum a vrut el, nu cum ar fi vrut guvernul responsabil al țării". I.G. Duca, op. cit. III. pag. 156.

Rasoviceanu fusese un erou al războiului nostru. La regimentul de Infanterie pe care-l comanda, dăduse ordin ca la coadă, să meargă o căruță cu cruci. Pe fiecare cruce era scris numele unui ofițer al regimentului, iar data morții era lăsată în supensie, ea rămânea să se completeze când va fi cazul.

I.G. Duca notează că mulțumită măsurilor luate de Mârzescu, Țara a fost scutită de atentate și că acestea au avut loc mai târziu, sub guvernarea generalului Averescu.

Nicolae Iorga notează și el: "Miscările, în care nu se putea face osebire între *socialismul* care se trezia și între pătrunderea *comunismului*, se succedară în tot cursul anului întoarcerii din Moldova, la București și aiurea. Greva la Căile Ferate, în plină desfacere după prada foștilor stăpâni, apoi la Poște, la electricitate, la Regie, până și la măturătorii străzilor; mai târziu și la tranvaie". N. Iorga, Istoria Românilor, X, pag. 457.

Și mai departe: "Reorganisat, partidul socialist, în care se vor întâlni placizi intelectuali români, buni doar pentru declarații, ca Toma Dragu, *Titel Petrescu*, tânărul Lupu Costachi, muncitorii ieșeni aducând cu ei lunga suferință a clasei lor, unii diletanți de socialism cu cravata roșie, avere și guvernantă în familie, ca plăpumarul bucureștean Cristescu, Evrei din Moldova, ca d-rul Ghelerter. Ardeleni, în fond naționaliști, ca Flueraș și Jumanca (nu și Rosnovanu), precum și naționalist erau fondul foarte cultului Bucovinean Grigorovici, câte unul desnaționalisat din Ardeal, ca Daszkál, câte un Ungur curat, –dar cu suflet frumos–, Cizer, câte un Evreu, din Bucovina, din țara veche, ca Moscovici, și el de o cultură aleasă, ori ca Pistiner, aprigi Bulgari fanatici, ca Boris Stefanov, care va muri ucis, și Dascalov, dar nici un Rus, conducerea comunistă fiind înctredințată de Rakovscki adjutantului său Bujor, se unia în această tovărășie, intrebuințând o iritație populară pe care n'o trezise și n'o putea domina. Prin glasul lui Dragu se declarase recunoașterea primului Parlament al României Mari. La Iasi se încerca un "Club International". N. Iorga, op. cit. pag. 458.

Din fraza deslânată și lunga ca o zi de post, reținem că *socialștii* din România ascultau de ordinele lui Rakowski despre care toată lumea știa că era *comunist*, afară de Titel Petrescu, care desigur știa că Rakowski era *socialist*. Același lucru se întâmplă și mai târziu în exil, când unii poeți renumiți, ne asigură că ei au fost socialiști de ai lui Titel Petrescu, neștiind probabil că acel Titel Petrescu, a fost la ordinele Moscovei, prin intermediul lui Rakowski.

Dar iată ce mai găsim tot în Iorga: "Nu atât prin ministrul de Interne, Argetoianu, pentru a cărui ambiție astfel de metode nu fuseseră străine, cât prin însuși președintele Consiliului, se proceda la zdrobirea cu forța a unei mișcări temute. Atrași la clubul din dosul Palatului *socialistii* fură arestați și condamnați la câte cinci ani; deputații lor fură și ei cuprinși în această măsură (și la Cernăuți) pe când se introducea cenzura ziarelor și se trimeteau la regiment rebelii.

Se răspunde prin teribilul atentat de la Senat, pus la cale diabolic de un terorist evreu: episcopul de Oradea, Radu, fu ucis, ministrul Greceanu muri de pe urma rănilor sale, și generalul Coandă, episcopul Nifon fură grav răniți.

Partidul nu se ridica niciodată din această represiune. Nici când, în Iulie 1928, subt un guvern de *stânga*, se trase la minele din Petroșani, în August 1929, și, subt aceluași regim, la Lupeni". N. Iorga, op. cit. pag. 459.

Va să zică din cele ce spune Iorga, Argetoianu a dat teribila lovitura comuniștilor întâi și au *răspuns*, comuniștii prin evreul Max Goldștein, lovitura nu mai puțin gravă, a atentatului de la Senat! Pamfil Șeicaru ne arată că lucrurile s'au întâmplat invers: întâi s'a produs atentatul de la Senat și dupa aceia Argetoianu a procedat la decapitarea *socialistilor. "Către sfârșitul toamnei lui 1920*, un atentat izbutit a făcut mai multe victime în incinta Senatului, între care și un ministru-Greceanu și mai mulți senatori". Pamfil Seicaru, Carpații, 10 Mai 1956. Atentatul de la Senat a produs o adevărată panică. Atentatorul era un evreu, Max Goldștein de la Bârlad. La izbucnirea revoluției rusești, plecase în Rusia ca să se înroleze în armata roșie. Acolo învațase technica teroristă și pe când fabrica într'un laborator o bombă, un accident a provocat o explozie care l'a lăsat pe Goldștein, fără un braț. Invalid, Goldștein a continuat să se perfecționeze. Fabricase singur bomba cu ceasornic și a instalat-o la Senat, singur, fără ajutorul nici unui complice. A fost prins imediat și închis pentru cercetări într'o mansardă la cercul militar. Dar in timpul noptii, Goldștein evadeaza, alunecând pe un jgheab de care se ținea cu singura mâna pe care o avea, dar a fost prins a doua oară, de unul din cei mai buni agenți ai Siguranței, Vintilă Ionescu.

Și în această dispută, noi luăm de la început drept bună, afirmația lui Pamfil Șeicaru, în contra afirmației celui mai mare istoric al Țării noastre. Se spune că Iorga avea o memorie fenomenală. Este adevărat dar s'a încrezut prea mult această memorie fenomenală ca să facă cele mai mari greșeli. Iată părerile despre Iorga ale unui profesor universitar de Istorie, Ion Hudiță: "Iorga a fost un romantic, tratând problemele de istorie, mai mult ca scriitor decât ca istoric obiectiv. Deaceia opera lui istorică *trebuie toată revizuită*, caci el a răscolit o sumedenie de probleme din trecutul nostru, fără să rezolve însă nici una din ele. La fel cu numeroasele lui volume de documente, extrase fie din Colecții mari de documente străine tipărite, fie din diferite Arhive; el a reprodus trunchiate, scoțând din ele numai pasagiile care i se păreau lui interesante, trecând cu vederea peste altele, uneori mult mai interesante pentru Istoria Românilor. Desigur a avut o memorie fenomenală, dar aceasta i-a stricat mult, *pentruca s'a bazat numai pe ea*, în lucrarile sale, și foarte puțin pe documente, scriind halandala și confuz". "Carpații", num. 28/29.

Și acum ale doctorului Oviduiu Vuia: "Ca unul ce m'am ocupat îndeaproape, cu venerație, de studiul vieții și operii lui Iorga, a trebuit să mă opresc ceva mai mult asupra activității sale din timpul celui dintâi razboiu mondial. Și anume, în 1917, în refugiul de la Iași, N. Iorga ține un curs universitar asupra istoriei literaturilos romanice, amintindu-și, lucru ce ar fi bine să-l știe fiecare dintre noi, că savantul român și-a început cariera ca și critic și istoric literar. Prelegerile lui au fost stenografiate și mai apoi la câțiva ani după războiu, publicate, Iorga făcând corecturile celor trei volume, probabil în timp ce conducea ședințele parlamentului unde lua cuvântul, așa explicându-se resultatul ce ar putea fi calificat deadreptul desastruos. Tomurile sunt pline de greșeli inadmisibile, din ele dau ca exemplu prezentarea lui Lorenzo Magnificul ca drept fiul lui Cosima bătrânul, pe papa Iuliu al II-lea, de două ori pus ca urmașul lui Leon al X-lea iar în ceiace privește pe Visconti, sunt amestecați cu cei din familia Sforza fără nici o noimă. Dacă, adaog că tot Iorga a scris că lui Michel Angelo, nasul i s'a fost turtit de Benvenuto Cellini, născut la câțiva ani buni după această întâmplare, săvârșită de nefericitul Torrigiano, vom avea dovezi concrete cum că Iorga a avut un sistem defectuos de a lucra, ceiace l-a pus la un fond plin de greșeli. Pentru cei care ar admite așa ansamblu, e drept monumental, Istoria literaturilor romanice a lui Iorga, s'ar asemăna cu un palat căruia arhitectul a uitat să-i facă porți de intrare. Remarcăm că respectiva Istorie a fost publicată recent în Editura pentru literatura universală, Bucuresti, 1968, menținându-se toate greșelile, fără nici un comentar marginal". Și ceva mai departe: "Oricât l-am admira pe marele învățat român, în fața adevărului este nevoie să ne plecăm". Carpații, 17/18.

Aceste păreri au apărut doar în exilul românesc. Iorga era și un răutăcios. Mai ales spre sfârsitul vieții, Iorga care ajunsese până la treapta cea mai de jos a căderii lui-a purtat până și uniforma lui Carol al II-lea–, devine un om ulcerat, ulcerat tocmai din cauză că își pierduse tineretul grație căruia se ridicase la început. Și drept cauză a pierderii tineretului, vinovat îl considera tocmai pe Corneliu Codreanu. Și iată până unde merge răutatea lui Nicolae Iorga: In Istoria românilor, volumul X, pagina 461, citim: "Cartea publicată subt numele lui Corneliu Z. Codreanu și care a fost tradusă, dintr'un interes explicabil, în limbile italiană și germană, trezind și simpatii în anumite cercuri franceze, e, dată fiind nepregătirea tânărului autor, o operă colectivă". Deci Iorga, îl considera pe Corneliu Codranu-ca și toți scribii din exil–, un om care nu avea nici o cultură, deci nu a putut scrie "Pentru legionari". Și în acest timp, aproape toți oamenii de cultură din Țara românească, s'au închinat în fața lui Corneliu Codreanu, considerându-l un adevărat fenomen românesc. Nume ca ale lui Lucian Blaga, al lui Mihail Manoilescu, Nae Ionescu, au descoperit, în Corneliu Codranu, tocmai ceiace Iorga nu a voit să-i recunoască până la moarte.

"Cand dorința li se îndeplini, Corneliu Zelea Codreanu își serba, felicitat de episcopi, de generali, nunta *cu sora lui Moța la Focșani"*. Istoria Românilor, X, pag. 433. Corneliu Codreanu și Ion Mota sunt personagii intrate în Istorie, cu voia sau ne voia lui Iorga. Și Iorga nu a știut că soția lui Corneliu Codreanu se numea Ileana Ilinoiu, deci nu era sora lui Ion Mota, ci din contra, sora lui Codreanu a devenit soția lui Ion Moța. Deci iată ce enormități scria Iorga din Istoria contemporana, motiv pentru care noi, între două izvoare, acel susținut de Iorga și altul de Pamfil Șeicaru, nu am ezitat nici un moment: pentru noi, cel care spune adevărul este Pamfil Șeicaru.

Dar despre atentatul de la Senat, parcă nici nu s'ar fi întâmplat niciodată, nu a scris nici o publicație din exil. Parcă toată lumea ar fi căzut de acord ca să lese un val de uitare peste atentatul de la Senat, săvârsit de evreul Max Goldstein. Dacă s'ar căuta, în special, în publicațiile exilului din Paris, s'ar găsi acolo multe date numai despre "atentatele" Garzii de Fier, *primul atentat românesc, acela a*l lui Max Goldstein, după aceste publicații *românești* de la Paris, nu a existat. Intr'o publicație a exilului românesc, din Canada, s'a scris că atentatul de la Senat, a fost savârșit de un... austriac!!! Citind acest lucru, la început m'am înfuriat, dar gândindu-mă mai bine, i-am dat dreptate publicației din Canada: românul din Canada nu a găsit nici o dată asupra atentatului lui Max Goldștein și bietul om o fi crezut ca autorul acestui atentat, a fost austriac. Celorlalte publicații ale exilului românesc de la Paris, nu le convine să scrie că atentatul de la Senat a fost săvârsit de un evreu, căci ar însemna ca aceste publicații sunt antisemite. Despre atentatul de la Senat, despre atentatul săvârșit de evreul Max Goldstein, în presa românească din exil, până acuma a scris numai Pamfil Șeicaru în "Carpații" din 10 Mai 1956 și din acest motiv, marele gazetar român a murit aproape de foame. Și acuma după moartea lui Șeicaru, directorul actual al "Curentului", Vasile Dumitrescu, încearcă o împăcare postuma a marelui gazetar cu cercurile evreiești, mai puternice în lume, ca niciodată.

Dar *socialiștii* români, au pus la cale un congres în capitala Țării a tuturor forțelor *socialiste*. Acest congres avea scopul ca *socialiștii* români *să decidă afilierea la Internaționala a III-a!!!* Și *socialiștii* români erau grăbiți să facă acest lucru, mai ales că ministrul de interne, Constantin Argetoianu, era om bun și le voia numai binele!!! Și congresul, mare congres *socialist*, a avut loc în Mai 1921. Pentrucă nu veniseră toți *socialiștii* la acest congres, fruntașul *socialist*, Cristescu *plăpomarul* s'a prezentat personal la ministerul de intern și i-a cerut lui Constantin Argetoianu ca să prelungească acest congres pentru "ca să fie toți *socialiștii* prezenți". Argetoianu l'a primit foarte binevoitor. "Cum n'au venit toți delegatii? Ești sigur Cristescu?" – "N'au venit coane Costică și pentruca hotărârile congresului să fie valabile, avem nevoie de prezența tuturor delegaților"–. "Este o lipsa gravă care trebuie reparată și cât mai repede. Aprob prelungirea congresului pe încă trei zile ca să vină toți delegații. *Și eu doresc ca să vină toți"*.

Și când au fost prezenți *toți*, s'a prezentat un comisar regal și i-a declarat pe *toți* arestați! Congresiștii au crezut că este vorba de o glumă de a lui conu Costică, dar când au văzut pătrunzând în sală soldați înarmați, și-au dat seama că conu costică le întinsese o cursă în care, după dorința lui Constantin Argetoianu, au căzut *toți socialiștii*, care se adunaseră să decidă afilierea la Internationala a III-a.

"Nu atât prin ministrul de Interne, Argetoianu, pentru a cărui ambiție astfel de metode nu fuseseră străine, cât prin însuși președintele Consiliului, se proceda la zdrobirea cu forța a unei mișcări temute. Atrași la clubul din dosul Palatului, socialiștii fură arestați și condamnați și la câte cinci ani; deputații lor fură și ei cuprinși în această măsură (și la Cernăuți), pe când se introducea cenzura ziarelor și se trimeteau la regiment rebelii.

Se răspunde prin atentatul de la Senat, pus la cale de un terorist evreu: episcopul de Oradea, Radu, fu ucis, ministru Greceanu muri din urma rănilor sale, și generalul Coandă, episcopul Nifon fură grav răniți.

Partidul nu se ridică niciodată din această represiune. Nici când, în Iulie 1928, subt un guvern de *stânga*, se trase la minele din Petroșani, în August 1929, și, subt același regim, la Lupeni". Ist. Românilor. X, pag. 459.

* * *

O știre din ziarele ieșene anunța, la începutul lunii Decembrie 1918, că la Universitatea din Iași avusese loc o consfătuire politică inițiată de profesorii Paul Bujor, P. Zosin, C.I. Parhon, I. Borcea, Traian Bratu și C. Fedeleș, unde s'au discutat "punctele pe care s'ar sprijini o actiune politică dusă de elementele noi, străine de vechile organizații politice". Profesorii universitari ieșeni au discutat cu această ocazie și "*posibilitatea intrării în partidul socialist*, obiectiv în vederea căruia s'a ales și un comitet de acțiune". Rândurile de mai sus, le-am cules din cartea "Triumful rațiunii împotriva violenței" scrisă de Stelian Neagoe. Acest domn, Stelian Neagoe, și-a trecut teza de doctorat tratând "despre atitudinea forțelor revoluționare, democratice și *progresiste* din România, în frunte cu Partidul Comunist". Nu am putut să ne procurăm teza lui de doctorat, dar cartea am citit-o de câteva ori. E o carte scrisă în România de astăzi, fără nici un sprijin științific, fără nici o grijă de a nu isbi acest adevăr științi-

fic prea deadreptul. E o carte ca toate cărțile scrise de treizeci și cinci de ani în România comunistă, fără nici o grijă de a respecta adevărul.

"Știrea din ziarele ieșene" apărut înainte de 13 Decembrie, ziua marei manifestații din București, care i-a făcut pe profesorii de la Iași, mai prudenți. In știrea strecurată în ziarele ieșene, se vede că universitarii numiseră un comitet de acțiune care să studieze posibilitatea intrării în partidul "socialist", prin zisul partid socialist se înțelegea pe acea vreme partidul comunist, partidul socialist fiind doar o mască care acoperea adevărul. In Mai 1921, are loc congresul care avea de scop să decidă *afilierea la Internaționala a III-a*, adică să decidă aruncarea măștii și transformarea pe față a partidului socialist în partidul comunist. Lovitura dată atunci de C. Argetoianu partidului "socialist" român, când au fost arestați *toți* fruntașii și condamnati la închisoare, i-a făcut pe cei de la Iași să devină și mai prudenți, adică să rămână cu masca *socialista* mai departe. Ba din contra, universitarii comuniști de la Iași, au împins prudența și mai departe, făcându-i pe unii să se înscrie în partidul țărănist și să devină sub această noua masca, chiar miniștri, nu numai în guvernările național-țărăniste, ba chiar în guvernarea zănateca a dictatorului Carol al II-lea.

In ziua de 21 Decembrie 1918, este convocat marele colegiu universitar, să se pronunțe asupra unei scrisori primită de la generalul Petala, comandantul corpului IV de armată. In Moldova era starea de asediu din cauza pericolului comunist care devenea din zi în zi mai presant și generalul Petala se gândise să ceară și profesorilor de la Universitatea ieșeană, "colaborarea Universitatii în măsurile de preîntâmpinare a curentului de dezordine socială, care amenința să fie transportat de la unii din vecini, pe pământul nostru". Precum se vede, generalul Petala, nu-i numește dar lasă să se înțeleagă cine erau acesti vecini. Marele colegiu a fost prezidat de rectorul Universității, profesorul N. Leon, care era cunoscut de toți ieșenii prin propaganda ce-și făcea în jurul ateismului. Ședința începe prin citirea unei scrisori a profesorului Matei Cantacuzino care nu putuse participa la adunare și deaceia își permite obrăznicia să-l numească pe generalul Petala, *comandantul pieței*. La obrăznicia profesorului Cantacuzino se adaogă și alte obrăznicii ale celorlalți profesori și ne mulțumim numai să le dăm numele: Profesor I. Borcea, prof. I. Tanasescu și prof. D. Mezincescu. Profesorul Tănăsescu își încheie scurta sa intervenție propunând ca "*Universitatea, înainte de a vorbi despre bolșevismul de prin vecini*, să atragă atenția celor în drept asupra cauzelor fără număr care au dat naștere la profunde nemulțumiri, în totul legitime, în păturile *muncitoare* de la țară ca și de la orașe". Stelian Neagoe, op, cit. pag. 72.

"Din aceste considerente, Universitatea din Iași, prin profesorii ei prezenți în ședința Marelui colegiu, hotărăște redactarea unei moțiuni fără menajamente și obișnuitele rezerve, prin care să arate modul său de a vedea asupra situatiei; să fie semnalată obârșia răului, să spună fără înconjur care credeau ei ca sînt măsurile urgente ce se impuneau să fie lute. Membrii Colegiului respingeau orice colaborare a profesorilor și studenților Universității cu reprezentanții stării de asediu; "să declinăm orice răspundere –avertizau universitarii ieșeni– atrăgînd luarea aminte conducătorilor asupra consecințelor ireparabile care pot să decurgă dacă continua a stărui în cultivarea moravurilor trecutului". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 73. Din tonul acestei moțiuni, se vede care era poziția deadreptul comunistă ale majorității profesorilor de la Universitatea ieseană.

* * *

In Iasi existau mai multe societăți studențești, printre ele figurând și, un *cerc* al studenților basarabeni. La sfârsitul *lunii Mai 1919*, se înscrie la Facultatea de litere și filozofie studentul basarabean, Timotei Marin. Despre acest student, domnul Stelian Neagoe ne spune că "era un tânăr dotat cu o precoce clarviziune, care-și apropiase de timpuriu concepția materialistă despre lume și viață, devenind propovăduitor neobosit al ideilor socialiste și unul dintre liderii mișcării revoluționare comuniste din România, în anii următori". Vechiul Cerc al studenților basarabeni intră deacum sub conducerea nemijlocită a acestor studenți revoluționari printre care se citeaza Timotei Marin, fratele său Ilie, frații Ipolit și Mihai Derevici, Teodor Văscăuțeanu, Constantin Mihul, etc. Pentru ziua de *19 Martie 1920*, Cercul studenților *democrati* basarabenii își găsisera o mască *democratică)* solicită Rectoratului și i se aprobă amfiteatrul Facultății de Drept pentru o adunare de protest împotriva influențelor dăunătoare ale organizației de extremă dreaptă, "Garda conștiintei naționale", printre studenți. "In comunicarea făcută în fața sutelor de studenți, preșidintele Cercului, studentul Timotei Marin, aducea învinuiri "Centrului studențesc" (asociația alcătuită pe întreaga Universitate și pe care Zilinschi, (Corneliu Codreanu), încerca să o târască spre fantomatica organizație a lui C. Pancu - n.n.) în amestecul ce-l avea cu "Garda conștiinței naționale", pe care "o detesta ca fiind o organizație politică a oligarhiilor ce caută să pună acea gardă contra ideilor sociale moderne". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 77-78.

Desigur Rectoratul cu vederi "socialiste" și "democrate" avea motive ca să sprijine *Cercul democrat* pentrucă în Iași exista o "gardă a conștiinței naționale" contra căreia erau universitarii noștri. Și iată ce era acea gardă, după domnul Neagoe: "Garda conștiinței naționale" a fost o efemeră încercare a unor iresponsabili orgolioși și mediocri, precum faimosul circar Constantin Pancu, căruia foarte curând avea să i se alăture și *aventuristul* student la Facultatea de drept, Corneliu Codreanu. Gardiștii lui Pancu (după propriile-i mărturisiri, opt-noua la număr) încearcă fără succes însă, să "organizeze" muncitorimea în sindicate "naționale", să înființeze chiar un partid politic "socialist național creștin". Zilinschi începuse *să-și lărgească investigatiile antisocialiste, anticomuniste și în afara Universitatii.* "Masa muncitoreasca ieseană-recunoștea viitorul "căpitan al legionarilor-cuprinsă aproape în întregimea ei de comunism, stătea gata să isbucnească în revoluție... La fiecare 3-4 zile pe străzile orașului aveau loc *mari demonstrații comuniste*. Cele 10-15.000 de muncitori, înflămânziți parcurgeau străzile în *cântecul Internationalei, în strigăte de "jos regele"* și cu pancarte pe care se putea citi: *"Trăiască revolutia comunistă". După o observatie proprie că "lu*mea are cultul forței", Codreanu încearcă să-și îndrepte atenția către muncitori, căutând să creeze o breșă în unitatea de monolit a proletariatului ieșean. In Februarie 1920. el s'a aflat printre promotorii atacului săvârșit de o mână de rătăciți, împotriva muncitorimii socialiste de la Regia monopolurilor statului și de la Atelierele C.F.R. "Nicolina" din Iași. Acțiunea patronată de "Garda" lui C. Pancu avea să eșuieze izbită de frontul unit al muncitorilor, în imensa majoritate străini de diversiunea "gardiștilor". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 77.

Prin urmare în Iași aveau deci manifestații comuniste și se striga "Jos regele", se cânta Internaționala și pe pancarte se putea citi "Trăiască revolutia comunistă". Aceste lucruri erau privite cu simpatie de Universitatea din Iași și *Cercul democrat* era sprijinit. Comuniștii *democrați* cer si li se aprobă pentru adunările generale ale *Cercului*, (la 6 Iunie 1920) amfiteatrul de zoologie și la 13 Noembrie 1920, amfitreatul de chimie, cu care prilej a fost continuată conferința *"Asupra materialismului și idealismului istoric"* și li se aproba rămânerea în Cămin, pe timpul verii, a studenților "fără posibilități, de a merge în altă parte" ei rămânând în Cămin "pentru nimic altceva decât să studieze"(?). Dar între timp, organele de Siguranță ale Iasului, află de acest *"Centru democratic"* și încearcă să ia o serie de măsuri care sa ducă la desființarea acestui Cerc comunist, dar, vor întâlni rezistența rectoratului. Studentul Timotei Marin este arestat de Siguranță dar prorectorul *Bratu*, înștiințat de studenții *socialiști*, dă imediat un telefon la Sigurantă și i se răspunde că frații Marin, sunt liberi. Totodată Siguranța comunică prorectorului că doreste să facă o descindere la Universitate. Dupa multe discuții, Siguranța obține aprobarea de a face descinderea, dar la cererea prorectorului, Siguranța trebuia să fie însoțită de un procuror. La descindere se descoperă la *laboratorul de chimie*, a profesorului N. Costăchescu, național-țărănistul de mai târziu, pe unul din pupitrele pentru analize, un exemplar din foaia volanta cu "Apelul și strigătul de durere al studentului", publicat în gazetele locale în anul 1920. Se mai găsește un al doilea exemplar și dupa aceia, al treilea. Este întrebat omul de serviciu al laboratorului asupra provenienței și răspunsul este: la subsol se găsește un teanc, rămas de la *domnii studenți socialisti!!!*.

In aceasta calitate de prorector, *Traian Bratu* face următoarea declarație la judecătorul de instructie: "In 1920 *studenții democrați* au constituit o asociație, aprobată de Senatul universitar, pentru activitate culturală și ajutor reciproc. Statutul *acesteia a fost aprobat de Senatul universitar.* Li s-a *aprobat și o sală* pentru ținerea de ședințe. Președinte al acestei societăți este studentul în litere Timotei Marin, cunoscut *personal de mine*, pentru că este student de al meu în anul al III-lea.

Nu este un element periculos, fiind socialist convins care se mărginește numai la teoria socialistă". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 82.

Dar Siguranța face o descinderere la casa "conspirativă" din strada Râpei numarul 2. Cu această ocazie a fost arestat Timotei Marin și transportat la Bucuresti. De data aceasta, detențiunea va fi mai lungă și cu toate străduințele și intervențiile (?), Univăersității, de al-l *recupera* (?), va fi implicat în marele proces al *făurarilor* partidului comunist român, (8 Mai 1921). "Cu prilejul arestărilor din strada Râpei a unor *militanți revolutionari* care desfășurau *o intensa activitate politică pentru transformarea partidului socialist în partid comunist* (între care *Timotei Marin*, Pavel Tcacenco), Siguranța a confiscat în casa conspirativă respectivă. între altele, și un *Apel* 34 al Comitetului executiv al Cercului studenților revolutionari, redactată în vederea unei apropiate greve studențesti". Stelian Neagoe, cit. op. pag. 84.

Impotriva arestărilor, în special a lui Timotei Marin, *studenții socialiști* fac o grevă de trei zile. Și greviștii au o adunare în Sala nr. 4 a Universității. Această adunare, în încinta Universității, *are loc cu aprobarea* rectoratului!!! La aceasta adunare iau parte *aproape* 400 de participanți *democrați!* Câteva zile mai târziu, la 1 Aprilie 1921, Cercul studenților *democrați* se adresează Senatului universitar cu rugămintea de a interveni în favoarea colegilor arestați. Și noul rector numit –*Traian Bratu*–, intervine la minister pentru punerea în libertate a studentilor *democrati* arestați. Și *Traian Bratu* a intervenit, subliind că "Universitatea, ca *mamă bună* (!!!) a tuturor studenților ei, se simțea datoare a lua apărarea și a-i ocroti, când ar fi fost năpăstuiti"! Când era vorba de studenții *democrați*, Universitatea era o mamă bună iar când era vorba de studenții nationaliști, cunoscuti sub numele de cuziști, Universitatea se purta nu numai ca o mamă vitregă, dar deadreptul netrebnică.

Procesul în care a fost implicat și Timotei Marin, are loc ceva mai târziu și la el au depus favorabil profesorii de la Universitatea ieșeana, *Traian Bratu, C.I. Parhon*, N. Leon, *Paul Bujor*, Iulian Teodorescu și *Petru Bogdan*, "personalități marcante ale vieții științifice și culturale a țarii, *care au pledat cu căldură*, de pe poziții *umanistice* și *democratice*, pentru studentul Timotei Marin".

"La 1 Aprilie 1922, în cea de a 61-a zi a procesului comuniștilor a urmat depoziția rectorului Traian Bratu. Acesta declară, mai întîi, că are cunoștință cum Senatul universitar a pus la dispoziția studenților socialiști două camere în subsolul Universitătii; *că știe despre manfestele inofensive* găsite la descinderea făcută de siguranță, în prezența sa; după care începe să răspundă la întrebările comisarului regal, ale apărarii, ale acuzatului.

Comisarul regal: La conferințele ce le țineau studenții, puteau asista și alte persoane?

Martorul Traian Bratu: Nu pot ști. *Controlul îl făcea portarul Universitătii!!!*

Comisarul regal: Dacă aveati cunoștință de activitatea, ideile lui Timotei Marin?

Martorul T.B.: Da! Am avut discuțiuni cu studentul Timotei Marin. *Stiucă avea înclinațiuni spre extrema stîngă, socialistă.* Am putut vedea că mai păstrază încă sîmburile de bun român în el.

Comisarul regal: N'am observat.

Apărarea (Sepeanu): Dacă dl profesor avea ochii atintiți asupra studentului Timotei Marin?

Martorul T.B.: Da, aveam ochii atintiți asupra acestui student din cauza discuțiunilor ce am avut cu el. Am avut cu Timotei Marin discuții care atingeau chestiuni sociale (din punct de vedere academic) și am observat că Timotei înclina spre stînga. Mă interesam de toți studenții moldoveni și în special de Timotei Marin din cauza mentalității specifice pe care o avea.

Apărărea: Dacă ați avut impresia că studentul Timotei Marin era agitator sau numai teoretician?

Martorul T.B.: Studentul Timotei Marin a fost președintele Societății studenților democrati *(societate cu idei socialiste)*. Impresia mea a fost că Timotei Marin este un socialist încarnat, n-am avut însă niciodată credința că Timotei Marin este omul care ar putea trece la faptă *(adică la complot și revoluție*, cum este acuzat-n. N.).

Apărarea: In ce zile aveați dvs, cursuri?

Martorul T.B.: Nu bănuiam.

Acuzatul I.M.: Dacă Cercul Studențesc al cărui președinta eram, se afla sub controlul și se conducea după normele statului.

Martorul T.B.: *După statut. Ste*lian Neagoe, op. cit. pag. 86-87.

Depoziția de mai sus, îi dau prilejul dlui Neagoe, să vină cu aprecierile domnieisale asupra personalității rectorului *Bratu*: "Fire deschisă, de om drept și cinstit, statornic în convingerile sale democratice, era deci firesc ca *profesorul* Traian Bratu să se întîlnească și să manifeste *interes pentru ideile revoluționare*. Se ajunseese, chiar, ca în unele ședinte ale Senatului universitar să fie acuzat de *A.C. Cuza, I. Găvănescu și C. Șumuleanu* că *"simpatizează cu studenții comuniști"*, cărora nu le aplică pedepse sau da doar ușoare sancțiuni unora dintre ei; se intereseaza de ei, în afară Universității, când sunt în situatii critice", pag. 87-88.

După cartea lui Stelian Neagoe, reiese ca Timotei Marin a fost amnistiat, "alături de alți militanti comuniști, sub presiunea valului de proteste ale opiniei publice, Timotei Marin se întoarce la Iași"!!! Revenit la Iași, Timotei face o cerere prin care cere să i se aprobe să stea la Camin pe timpul vacanței, neavând posibilitatea să se ducă acasă. Iată ca un grup *restrâns* de studenți "cuziști" se adresează în scris Senatului universitar, cerând excluderea lui Timotei Marin din Universitate, *pentruca este comunist.* Drept răspuns, *câteva sute de studenți* își pun nominal iscălitura pe un contra-protest împotriva studenților cuziști, înaintat și acesta Senatului Universitar. Sutele de studenți se declarau împotriva dorinței cuziștilor "de a fi eliminat din Universitate" colegul, Timotei Marin, pentru că "este și se afirmă drept comunist în *activitatea extrașcolară"*. Rectorul Traian Bratu a adus în ședința Senatului universitar atát cererea lui Timotei Marin, cât și cele două proteste studențești. *Pledoaria sa în fața profesorilor senatori, în favoarea lui Timotei Marin, convinge.* Senatul universitar, luînd în discuție cele două proteste studențești, decide asupra *încheierii* în care "își declină competența pentru pedepsiri, în fața Universitătii, ale studenților. Timotei Marin poate să rămâna în cămin, dar pe această perioadă să n-aibă activitate extrașcolară". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 89.

Prin urmare rectorul *Traian Bratu* îl ia în brate ca o mamă bună pe comunistul Timotei Marin în fața Senatului universitar și îi *convinge* pe ceilalți profesori universitari că protejatul lui poate să rămână în cămin că nu va avea *o activitate extrașcolară, adică comunistă!!!* Probabil și exilații nostri *socialiști, ajunși* până în Honolulu, vor fi și ei convinși, citind cartea comunistului Stelian Neagoe, că Timotei Marin nu a fost comunist și că a fost numai *socialist*, dar epilogul acestei afaceri este tragic: "Pentru militantul comunist Timotei Marin, acesta avea să fie ultimul act al activității sale revoluționare din Iași-oraș de a cărui viață universitară fusese atât de legat. In August 1926, este prins în busculada produsă cu prilejul descinderii poliției la o casă conspirativă din capitală, în care avuseseră consfătuire alți trei militanti de seamă ai P.C.R., Boris Ștefanov, Eles Köblös și Pavel Tcacenco. Timotei Marin reușește să scape, însă aflându-se în continuare, în pericolul iminentei arestări, părăseste țara (în primăvara lui 1927) prin Cehoslovacia și Austria, ajungând în U.R.S.S., unde moare în *condițiile tragice ale anilor 1937-1938"*. op. cit. pag. 370, adică în timpul marei purgi a lui Stalin.

Tovarășul Timotei Marin a ajuns erou în România comunistă și un alt tovarăș a scris o carte *"Depun mărturie în fața istoriei-Timotei Marin,"* Tovarășul autor se numește M.C. Stănescu și cartea a fost publicată de editura Junimea la Iași în 1977.

Din ceruri de unde este, tovarășul *Traian Bratu*, a tresărit mulțumit: Tovarășul Timotei Marin, a meritat să am pentru el o comportare de mamă bună.

* * *

Iată că altcineva ne descrie care era situația la Iași, în 1919. *"Massa muncitorească ieșeană*, cuprinsă aproape în întregime de comunism, stătea gata să izbucnească în revoluție. In fabrici se lucra foarte puțin. Se țineau ceasuri întregi comitete, consilii, adunări. *Se făcea mai mult politică.* Ne găseam în plină sabotare sistematică, făcută cu plan și din ordin: *sfărâmați, distrugeți mașini, creiați starea de mizerie materială generală care duce la izbucnirea revoluției"*. Și într'adevăr, cu cât ordinul se executa mai bine, cu atât mizeria se întindea, foamea se proecta mai amenințătoare și revolta creștea în sufletul mulțimilor.

La fiecare 3-4 zile, pe strazile Iașului, mari demonstrații comuniste. Cele 10-15.000 de lucrători, înflămânziți și manevrați *de mâna criminală iudaică de la Moscova*, parcurgeau străzile în cântecul Internaționalei, în strigăte de: *"Jos Armata!"*, *"Jos Regele!"*, purtând placarde pe care se putea citi: *"Trăiască revo-*

luţia comunistă!". Trăiasca Rusia Sovietică"!. Pentru legionari, pag. 17.

Va sa zică se lucra foarte puţin, dar se ţineau ceasuri întregi comitete, consilii, adunări. Se distrugea totul, se urmarea un plan care trebuia să creeze starea de mizerie generală care să ducă la izbucnirea revoluţiei. Desigur planul era dat de peste Nistru, de Rakowski şi în Iaşi întâlnea un teren prielnic. Şi în acest teren prielnic unei revolutii, s'a ridicat un om care a pus frână. Acest om era un simplu lucrător care se numea Constantin Pancu şi care a ridicat un steag. Şi la acest steag ridicat, s'a alăturat un student: Corneliu Codreanu. Şi întrunirile foarte puţin numeroase la început, au început să crească şi să ajungă până la 5-10.000 de oameni, ceiace i-a neliniştit pe comunişti. Şi intervine şi presa Iaşului, presa vremii, care era comunistă. Iată ce publică "Opinia" din 10 August 1919: "Naţionaliştii din Iaşi încep sa se agite: sunt însă prea puţini şi prea bicisnici de aceea agitaţia lor care altă dată revolta, astăzi este pur şi simplu ridicolă.

Naţionaliştii au format o "Gardă a Conştiintei Naţionale. S'au lansat manifeste. Se ţin întruniri... Au fost chemaţi şi studenţi şovini. *Au venit şi preoţi* de rigoare... Când pretutindeni, din legiuirile cele mai despotice se şterg deosebirile dintre naţionalităţi, la noi naţionaliştii vor să accentuieze aceste deosebiri... şi mai ales în momentul când conferinţa păcii vrea să ne impună în tratat controlul minoritarilor...

> *Când pretutindeni Biserica se desparte de stat, rămânând* o *afacere particulară a fiecăruia,* la noi naţionaliştii fac apel la cler pentru propaganda religioasă organizată şi cu caracter de principii...
>
> Atunci intervine preotul: cu duhul blândeţii, el îşi implântă mâna în chica poporului pe care îl bate cu fruntea de lespezile Bisericii până când îl ameţeşte. Poporul în Biserică învaţă umilinţa şi resemnarea. Aşa a dat Dumnezeu.
>
> Minciunile acum nu mai amăgesc pe nimeni. In zadar naţionaliştii îşi *anină benzi tricolore la mânecă, în zadar asmuţă vulgul intelectual împotriva ovreilor, în zadar pun preotii în Biserici să ne afurisească. Nu se mai teme nimeni astăzi de afuriseala Dumnealor.*
>
> ...Propovăduim dragostea între oameni. Şi *dăm cu piciorul* în uşa templelor care adăpostesc ura şi răzbunarea.

M. SEVASTOS

Domnul Stelian Neagoe spune despre două acţiuni care au fost două victorii ale lui Constantin Pancu şi Corneliu Codreanu: "In Februarie 1920, el (Corneliu Codreanu), s'a aflat printre promotorii atacului săvârşit de o mână de rătăciti, împotriva muncitorimii *socialiste* de la Regia monopolurilor statului şi de la Atelierele C.F.R. "Nicolina" din Iaşi. Acţiunea patronată de "Garda" lui C. Pancu avea sa eşuieze izbită de frontul unit al muncitorilor, în imensa lor majoritate străini de diversiunea "Gardiştilor". op. cit. pag. 77.

Deci acţiunea de la Regie şi de la Atelierele "Nicolina" a fost un *eşec.* Şi iată cum ne descrie acţiunea de la Regie, Corneliu Codreanu: *"Era pe la 10 sau 11 Februarie 1920.* De două săptămâni se vorbea de greva generală în toată ţara. Se apropia bătălia decisivă. Pe la ora 12, se svoneşte în oraş ca la Regie, unde erau circa 1.000 de lucrători, s'a declarat greva, *a fost arborat drapelul roşu,* tablourile Regelui au fost date jos şi sfărâmate în picioare, iar în locul lor aşezate fotografiile lui Karl Marx, Trotzki şi Racowski.

Oamenii noştri au fost bătuţi, mecanicii dela maşini, cari erau din Gardă, răniţi. La ora 1, suntem la sediu adunaţi cam o sută. Ce facem? Pancu prezidează discuţia. Două păreri. Unii susţineau să trimitem telegrame guvernului, cerând intervenţia armatei. Eu eram de părere să mergem toţi cei prezenţi la Regie şi cu orice risc să dăm steagul jos. Se admite punctul meu de vedere. Am luat steagul nostru şi la ora 1 am pornit cu Pancu *în frunte pe Lăpuşneanu şi Păcurari, în marş forţat, cântând "Deşteaptăte Române".* In apropierea fabricei, în stradă, câteva grupuri de comunişti sunt date peste cap.

Intrăm în curtea fabricei. Pătrundem în clădire. Mă urc cu steagul până la acoperiş şi îl înfig sus. De acolo încep să vorbesc. Apare armata şi ocupă fabrica. Noi ne retragem cântând. Ne reintoarcem la sediu. Ne gândim: Incursiunea noastră rapidă a fost bună. In oraş vestea atitudini pe care am avut-o se răspândeşte ca fulgerul. *Totusi greva continuă.* Armata nu poate decât să păzească steagul, ea nu poate pune fabrica în mişcare. Ce facem? In mintea noastră încolţeşte o ideie. Să căutăm în tot Iaşul mâna de lucru şi să deschidem fabrica. In trei zile, 400 de lucrători noui, adunaţi din toate colţurile Iaşului, sunt introduşi în fabrică. Aceasta începe să funcţioneze. *Greva a eşuat.* Peste două săptămâni, jumătate din grevişti cer să fie reprimiţi la lucru. *Victoria noastră e mare".* Corneliu Codreanu, Pentru legionari, pag. 21.

Şi iată acum cum s'a petrecut lucrurile la Nicolina: "Cel mai puternic centru comunist îl formau Atelierele C.F.R. de la Nicolina. Aici erau peste 4.000 de lucrători, *aproape toţi bolşevizaţi.* Cartierele din jurul acestor ateliere, Podul Roş, Socola şi Nicolina erau cotropite de *un număr considerabil de jidani. Deaceea conducătorul din Iaşi a mişcării comuniste, Doctorul Ghelerter şi aghiotantul său Gheler, işi fixează aici punctul de rezistenţă.*

Nu trecuse o lună dela înfrângerea suferită la Regie şi ca un semnal de începere a grevei generale şi a luptei decisive, *apare steagul roşu fluturând pe ate*liere. Greva este declarată. Miile de lucrători părăsesc atelierele. *Autorităţile sunt neputincioase.*

Noi convocăm pentru a doua zi, prin manifeste, pe toţi Românii la o întrunire în sala Principele Mircea. După discursuri, ieşim cu steagurile afară şi pornim întreaga mulţime spre Nicolina. In Piaţa Unirii, autorităţile ne opresc şi ne sfătuiesc să nu mergem *deoarece sunt peste 5.000 de comunişti înarmaţi care ne aşteaptă şi vor fi mari vărsări de sânge.*

Noi apucăm atunci din Piaţa Unirii spre gară.

Aici arborăm drapele pe depou şi pe clădirea gării. Apoi ocupăm un tren care se afla pe peron şi pornim cu el spre Nicolina. In gara Nicolina cineva schimbă macazul şi pătrundem cu tren cu tot în ateliere. Coborîm. In ateliere, nimeni. Pe una din clădiri *steagul roşu.* Eu încep să mă caţări pe nişte trepte de fier prinse în perete luând în gură un steag tricolor. Cu oarecare greutate, pentrucă era o înălţime mare, ajung până la acoperiş. Mă ridic deasupra şi mă târăsc până la vârf. *Smulg steagul roşu şi în mijlocul uralelor în adevăr de nedescris, care se prelungesc câteva minute ridic şi leg steagul tricolor.* De acolo am vorbit. Dincolo de ziduri, comuniştii se adună mereu în massă compacta şi manifesteaza ameninţător. O muzică infernala. *Inăuntru urale, afară huiduieli şi înjurături.* Cobor încet până jos. Pancu dă ordin de plecare. La poartă însă comuniştii massaţi barează ieşirea şi strigă: *"Să vină Pancu şi Codreanu!"* Trecem 30 de metri înaintea mulţimii şi pornim spre poartă. La mijloc, Pancu, în dreapta un meseriaş, Mărgărint şi în stânga eu. *Toţi trei cu mâinele în buzunare pe revolvere înaintăm fără să vorbim nimic.* Cei din poartă ne fovesc tăcuţi şi nemişcaţi. Iată-ne la câţiva paşi. Mă aştept la un ţiuit de glonţ pe la ureche. Păşim înainte derpţi şi hotărîţi. Totuşi un moment sufletesc neobişnuit. Suntem la doi paşi. *Comuniştii se dau într'o parte şi alta lăsându-ne loc liber.* Pe o distantă de aproape zece metri, trecem într'o tăcere mormântală, prin mijlocul lor. Nu ne uitam nici la stânga. Nu se aude nimic, nici măcar suflarea omenească.

Pe urmă vin ai noştri. Trec şi ei, dar nu se mai păstrează tăcerea. Incep înjurături, ameninţări de ambele părţi. Nici o încăierare. Ne îndreptăm compacţi, pe linia ferată spre gara Iaşi. *Pe deasupra atelierelor bate vântul în pânza tricolorului biruitor.*

Efectul moral al acestei acţiuni este incomparabil. *Iasul huieşte.* Pe stradă nu se vorbeşte decât de Garda Conştiinţes Naţionale. Un curent de *redeşteptare românească pluteşte prin aer. Trenurile duc mai departe, spre cele patru părti ale ţării, reînvierea.* Corneliu Codreanu, op. cit. pag. 22-23.

* * *

In toamna anului 1920 senatul universitar hotărăşte să se deschidă universitatea fără tradiţionala slujbă religioasă. Aproape nici o opunere. Dintre toţi profesorii nunai 4-5 erau contra. Studenţimea? Masă amorfă. Şi atunci un număr de 8 studenţi au hotărît să se opună. La 6 dimineaţa studenţii Cornelui Codreanu şi Frimu se duc la Universitate şi se baricadează. Ceilalti 6 trebuiau să vină mai târziu. Şi au venit târziu, prea târziu. Au rămăs deci numai doi. Corneliu Codreanu a facut un afiş, scris cu mâna, pe care l-a lipit pe uşa de la intrarea principală: "Aduc la cunoştinta dlor studenţi, precum şi a dlor profesori, că această Universitate nu se deschide decât în urma slujbei religioase tradiţionale".

De la 8 au început să vină studenţii, Corneliu Codreanu a resistat singur (Frimu era la uşa din sepate), până la 9,30. Profe-

sorului Mueller, care vroia să intre cu forta. Corneliu Codreanu i-a spus: "Când aţi intrat la Universitate, aţi jurat pe cruce. Pentruce vă ridicaţi acum contra crucii? Sunteţi un sperjur pentrucă aţi jurat într'un lucru în care n'aţi crezut, iar acum vă călcaţi jurământul". La 9,30 Corneliu Codreanu a fost învins de mulţime. O jumătate de oră l-au bătut cu pumnii şi cu bastoanele. Insfârşit a fost lăsat. Stătea amărit lângă un perete pe sala paşilor pierduţi, când a coborît secretarul Universităţil care a anunţat că Universitatea se va deschide numai peste două zile, cu serviciu religios. "De atunci mi s'a înrădacinat credinţa care nu mă părăsi, că acel care luptă, chiar singur pentru Dumnezeu şi neamul său, nu va fi învins niciodată". (Pentru legionari).

Era normal ca aceste acţiuni să aibă ecou în opinia publică ieşeană, această cutie de rezonanţă a inimii Neamului. In fruntea câtorva înfruntă pe comuniştii de la Regie în, fruntea câtorva înfruntă pe cei de la Nicolina şi, însfârsit singur, înfruntă o întreagă armată de studenţi ce se dirijau inconstienţi pe drumul pe care inconştienţa generală ne-a adus acolo unde ne găsim azi. Desigur azi Universitatea de la Iaşi se deschide fără slujbă religioasă. S'a încercat să se facă acest lucru în 1920. Şi nu s'a reuşit pentrucă s'a opus un om singur: Corneliu Zelea Codreanu. Singur, pe scările Universităţii ieşene, un om se opune mulţimii întărâtate. Tabloul acesta, deşi celălalt al urcării cu tricolorul în gură pe acoperişul atelierelor Nicolina, are o mai strictă asemănare, îmi aminteşte celebrul tablou care reprezintă pe Napoleon înaintând cu steagul în mână pe podul de la Arcole. Corneliu Zelea Codreanu singur, pe scările Universităţii ieşene! Din nefericire şi azi, când suntem unde suntem, mai există români cari refuză să găsească o frumuseţe eroică acestui tablou.

Iată acest eveniment memorabil, povestit de Stelian Neagoe: "Pe ziua de 22 noiembrie 1920, fusese fixată deschiderea cursurilor universitare. Dar iată că înca de la ora 8 dimineaţa "uşa principală şi uşile de sub laboratorul de chimie (din faţa bibliotecii studenţilor în ştiinţe) ale Palatului Universiţăţii sînt încuiate pe dinăuntru şi păzite de studenţi: Codreanu la uşa principală alţiiaduşi de el- la uşile celelalte şi pe la colţurile clădirii. Aceştia se postaseră cu ciomegile la intrările în incinta Universităţii, pentru ca să impiedice intrarea studenţilor, pînă se nu se va oficia serviciul religios; în acel scop puseseră şi o înştiintare la uşa principală, prin care-şi anunţau subita lor dorintă.

Se făcuse ora 9. La intrarea în Universitate se strânsera foarte mulţi studenţi care aşteptau, în frig, pe scări. La un moment dat aceştia forţează uşile, îndreptîndu-se spre sălile de curs, dar lecţiile n-au mai putut fi urmate din cauza orei întârziate.

In timpul pătrunderii cu forţa a studenţilor în Universitate Codreanu şi tovarăşii săi-cărora le permiseseră intrarea întrucît ii împărtăşeau punctul de vedere-au încercat să se opună cu forţa, dînd naştere la incidente, însoţite de unele loviri, răniri-altercaţii care au încetat prin dezarmarea lui Codreanu şi a celorlalţi fanatici.

In urma, *sosind la faţa locului şi profesorul Traian Bratu,* ajutat fiind şi de ceilalţi studenţi, "intre care Timotei Marin care a spus câteva cuvinte şi studenţii s-au împrăştiat la cursuri". pag. 97.

Prin urmare, pentru dl Neagoe, au fost mai mulţi, "aduşi de el (Codreanu), la celelalte uşi şi pe la colţurile cladirii "şi" în urmă, sosind la faţa locului, a intervenit şi profesorul Traian Bratu, ajutat de ceilalţi studenţi între care studentul Timotei Marin, care a apus câteve cuvinte şi *studentii s'au împrăştiat la cursuri".* După dl Neagoe, victoria a fost de partea comuniştilor şi Corneliu Codreanu a fost învins. Ori victoria a fost de partea lui Corneliu Codreanu. Cursurile s'au deschis două zile mai târziu, şi *cu serviciu religios.*

Dar s'au mai întamplat şi alte lucruri pe care atunci, Corneliu Codreanu nu putea să le cunoască. Ele au fost cunoscute mult mai târziu şi puse la dispoziţia dlui Neagoe ca să le publice în cartea sa. "In vederea deschiderii anului universitar o înştiinţare pe al cărei formular le cere să-şi dea în scris avizul dacă este sau nu oportun seviciul religios în ziua inaugurării cursurilor universitare. Iată cîteva răspunsuri. Profesorul Al. Myller, de la facultatea de ştiinte: *"Sînt de părere să nu se facă nici-un serviciu religios,* nici în universitate, nici la Mitropolie", op. cit. pag. 95.

Şi aproape toţi profesorii îşi notează avizul contra deschiderii cursurilor cu serviciu religios. Dintre toate aceste avize, este unul care iese din comun cu obrăznicia tipic semitică: este acela al profesorului doctor C. Thiron: *"Sfeştania religioasă creştină,* etc., *cred că e cu totul dăunătoare tuturor ştiinţelor şi raţiunii înseşi;* anacronică si anarhică, medievală; micşorează demnitatea omenească supunand-o la ficţiuni iluzorii şi ridicole în secolul nostru, când baza acţiunii omeneşti se reazimă în liberul examen şi liberul control – în toate direcţiile minţii omeneşti-eliberată prin revoluţia franceză de la 1789 şi alte manifestări raţionaliste– spre a se dezbăra omenirea de biserica etc., care nu produce absolut nimic şi consumă sute de milioane din bugetul ţării.

Se impune deci separarea bisericii de stat şi suprimarea bugetului cultelor.

Sânt deci contra sfeştaniei la Universitate şi Mitropolie...". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 96.

Una din calităţile lui Codreanu era tenacitatea. Mai avuseseră loc mişcări studenţeşti la Iaşi, graţie profesorului Cuza, existau demult Asociaţiile studenţeşti ale căror posturi de conducere erau râvnite, dar acestea-de cele mai multe ori-pentrucă aceste posturi de conducere erau o excelentă trambulină politică. Calitatea care se cerea pentru a se urca pe trambulină, era oratoria. Ori Corneliu Codreanu nu era orator, ci din contra, o fire care ura vorbăria. Care sunt cauzele pentru care Corneliu Codreanu nu era orator ci, contra, tăcut? Românul este născut orator în aceiaşi măsura în care e născut poet. Orator prost de cele mai multe ori, dar orator. Este probabil că înclinarea spre tăcere o moştenise de la mama lui care era germană, dar cred ca ea cobora şi pe linie paternă. Bunicul şi străbunicul lui fuseseră pădurari. Ori pădurarul tace nu are cu cine vorbi în afară de flori, copaci şi păraie. Tot de la aceşti pădurari care erau nevoiţi să lupte cu fiarele pădurii, a moştenit Corneliu Codreanu şi curajul. El se băga acolo unde era pericolul mai mare. In afară de cele două greve, despre care am vorbit mai sus, Codreanu a arătat că e plin de curaj şi cu ocazia manifestaţiei de la Iaşi în urma trecerii în parlament prin surpriză a modificării articolului 7 din Constituţie. El şi-a ales sectorul cel mai greu: Târgul Cucului-Podul Roşu. Şi în atâtea şi atâtea alte ocazii.

Românul e foc de paie. Ginta latină. Se aprinde uşor şi se stinge şi mai uşor. Câte şcoli, câte spitale nu au fost începute şi câte din ele au rămas să le bată vânturile şi ploile, ridicate numai până la jumatate!.

Românului nu-i place munca. E fericit când poate trage chiulul. Iar munca manuală e dispreţuită. E deajuns ca un românas să facă o clasă gimnazială pentruca să capete un dispreţ definitiv pentru munca manuală. Corneliu Codreanu voia să inoculeze Neamului său aceste două calităţi: tenacitatea şi respectul muncii manuale. Deaceia el începe taberele de muncă. Prima a fost iniţiată pentru clădirea unui Cămin. Autorităţile nu mai permiteau studentilor să se adune la Universitate şi nu aveau unde sa se întâlnească. Le trebuia o casă. A început deci facerea de cărămizi la Ungheni. Nu era treabă usoară. Locul care li s'a dat la Ungheni pentru a face cărămizi, era un loc unde târgul îşi depozita gunoaiele de 50 de ani. Studenţii, înainte de a ajunge să frământe lutul pentru cărămizi, au avut de făcut o treabă mult mai grea: ridicarea şi îndepărtaea gunoaielor, strat gros de doi metri. Pe urmă a început zidirea. Locul pe care trebuia clădit căminul de Râpa Galbenă, loc cedat de inginerul Bejan, era –ca şi cel de la Ungheni– un loc destinat depozitării gunoaielor. Mai mult de 2.000 de căruţe de gunoi rânced au trebuit ridicate şi transportate, până când s'a ajuns la pământ sănătos. Şcolile sau spitalele clădite de lucrători plătiti şi nu de prefecţii sau primarii care le iniţiau, rămâneau la jumatetea zidurilor: căminul început de Corneliu Codreanu la Râpa Galbenă, a fost ridicat în intregime. Şi aceasta graţie tenecităţii lui Corneliu Codreanu. Evident este foarte lăudabil faptul că primarul X sau prefectul Y au iniţiat, început şi terminat şcoala profesională de fete din târgul Z. Şi e evident că unii au depus suflet pentru aceasta, alergând pe şanter să supravegheze lucrările, să alerge la ministere pentru a obţine fonduri, dar mult mai lăudabil e, să faci un cămin fără niciun fond alocat şi să munceşti tu cu pieptul şi spinarea goala în soare; tu student şi, mai ales, să convingi şi pe alţi studenţi să lase la o parte preocupările frivole şi să vină să muncească alături de tine; si entuziat de fapta studenţilor, să alerge şi lucrătorul, gratuit, în timpul liber, să lucreze alături de "domnii studenţi"; şi să iniţiezi astfel apropierea dintre lucrătorul manual şi intelectual; apropiere care face ca astazi lucrătorul român să fie refractar comunismului; aceasta şi nu socialismul lui Titel Petrescu, cum scriu anumite foi in exil.

Focul aprins de Corneliu Codreanu nu a fost de paie. După acăminul de la Râpa Galbenă s'a lucrat la Carmen Sylva şi apoi la Casa Verde din Capitală. Aceasta, afară de alte tabere de muncă interzise cu paturile puştilor, ca digul de la Vişani şi afară

de atâtea și atâtea tabere de muncă făcute în diferite părți ale Țarii.

Și dacă ar fi fost numai greutatea lucrului? Daca ar fi fost de înfruntat numai mirosurile iuți ale gunoaielor de la Ungheni și Râpa Galbenă, dacă ar fi fost numai soarele care scorojea pieptul și spinarea și nu și rângile de fier ale prefectului de poliție Manciu, ar fi fost mai ușor.

Dar nimic nu l-a oprit din drum pe Corneliu Codreanu. El nu se descuraja. Dispărut aparent pericolul comunist, a fost destul ca Zelea Codreanu să lipsească doi ani din Țară și A. C. Cuza să arate că e tot așa de rău conducător de partid politic-ca și Iorga dealtfel, acesta și rău priministru-pe cât este de bun teoritician, distrugând organizația L.A.N.C. realizată tot grație lui Corneliu Codreanu, pentruca entuziaștii de altădată să dispară ca prin farmec. Și Corneliu Codreanu o ia de la capat. In 1927 înființează o noua organizație "Legiunea Arhanghelul Mihail". Rămăseseră numai 5 din zecile de mii care-il aclamaseră după achitarea în procesul complotului studentesc sau care il aclamaseră după achitarea în procesul Manciu. Și dacă ar fi rămas singur, ar fi pornit singur.

* * *

Prin urmare Corneliu Codreanu a clădit din nimic căminul studențesc de la Râpa Galbenă din Iași. Lucrul acesta nu convenea anumitor cercuri și mai cu seamă cercurilor evreiești. Și acestea obțin ca în postul de șef al poliției ieșene să fie numit celebrul Manciu.

"Terminasen de săpat grădina. Venisem de la Ungheni să punem roșii. In dimineața de 31 Mai, la orele cinci erau in front, gata sa înceapă lucru, 50 de studenți. Făcusem apelul. Nu terminasen bine, când observ câțiva soldați prin dosul grădinii. Apoi *un număr de peste 200 năvălesc în curte încărcând armele.* Ne inconjoară. Eu spun băieților:

–Toată lumea stă pe loc și nu face nimic.

In același minut văd dinspre poartă ca un nour negru, vreo 40 de persoane venind în pas alergător, cu revolvere în mână, scoțând strigăte și înjurături. Era Prefectul Manciu cu poliția. In scurt timp au fost lângă noi. Doi comisari și Directorul de Poliție îmi pun trei revolvere în frunte. Se uită la mine cu ochii injectați și mă înjură. Manciu strigă:

–Legați-l cu mâinile la spate!

Mă lovește. Alți doi se reped la mine, îmi scot brâul cu forța, mă leagă cu mâinele la spate, cât de strâns pot. Apoi simt o loxitură trasă pe la spate, cu pumnul în maxilarul drept. Un altul, Vasiliu Voinea, se apropie și-mi șoptește la ureche:

–Până diseară te omorîm. Nu mai ajungi tu să dai jidanii afară!

Ma înjură și-mi trage un picior. Au urmat mai multe lovituri peste față, după care unii m'au scuipat în obraz. Tot frontul nostru, fixat și el între arme și revolvere, stătea nemișcat și se uita la mine, fără să-mi poata veni în ajutor.

Mai la o parte am zărit pe profesorul Buzea, asistand la cele ce se petreceau. Apoi cu revolverele în mână au percheziționat pe rând pe cei din front. Cine se mișca era lovit și trântit la pământ.

După aceasta, pe mine m'au pus la 10 m. înainte, încadrat de 8 jandarmi. Și ne-au pornit. Eu mergeam înainte, legat cu mâinele la spate și scuipat pe obras; iar ceilalți în urma mea. *Am fost purtați așa pe toată strad Carol, prin fata Universității, pe strada Lăpușneanu, Piața Unirii și Cuza-Vodă, până la Prefectura de Poliție.*

Prefectul și cu politiștii mergeau pe trotuar frecându-și mâinele. Jidanii ieșeau plini de mulțumire în ușile prăvăliilor și-i salutau respectuos. Eu, de supărare, aproape nu mai vedeam înaintea ochilor. Simțiam că de acum s'a sfârșit totul. *Câtiva elevi de liceu din cursul superior, trecând pe lângă mine, s'au oprit și m'au salutat. Au fost imediat prinși, loviți și introduși între cordoane.*

După ce am fost purtați aproape 2 km. prin mijlocul orașului, și prin fața populației jidanești, în această stare de umilire îngrozitoare, am fost băgați la Prefectura de Poliție. Pe mine m'au aruncat așa legat într'o încăpere infectă, iar ceilalți au fost ținuți în curte. Corneliu Codreanu, op. cit. pag. 203-205.

E inutil să continuăm a arăta cum își făcea meseria, șeful poliției Manciu. Tăia și spânzura. Nimeni nu putea să i se opună. Până la ziua fatală-cum o numește Codreanu–, până la ziua de 25 Octombrie 1924. "In atari condițiuni sufletești și de fapt m'am prezentat la Judecătoria Ocolului 2 Iași, Sâmbătă dimineața, ca avocat alături de colegul Dumbravă, în procesul studentului Comârzan, schingiuit de Manciu.

Prefectul s'a prezentat cu întreaga poliție și *în plină ședință, în fața avocaților* și a judecătorului Spiridoneanu, care prezida, *s'a năpustit asupra noastră.*

In aceste împrejurări, cu riscul de a mă pierde, strivit de cei douăzeci de polițiști înarmati, *am scos revolverul și am tras.*

Am țintit în cine se apropia de mine.

Primul, a căzut Manciu. Al doilea, a căzut inspectorul Clos, al treilea, un om cu mult mai puțin vinovat, comisarul Hușanu.

Ceilalți au dispărut.

Peste câteva minute, în fata Judecătoriei, se găseau câteva mii de jidani, care cu mâinile ridicate în sus și cu degetele crispate de ură, asteptau să ies pentru a mă sfâșia.

Eu am luat în mâna dreaptă pisolul, în care mai aveam cinci cartușe cu stânga am apucat de braț pe d-l Victor Climescu, avocat din Iași, rugându-l să mă însotească până la Tribunal.

Am iesit și astfel am străbătut printre jidănimea care urla, dar care a avut totuși bunul simț, ca, în fata revolverului, să-mi facă loc. Corneliu Codreanu, op. cit. pag. 224-225.

Aceasta este descrierea de Corneliu Codreanu, a împușcării polițistului Manciu. Va să zică, totul s'a petrecut în sala de ședinte a judecătoriei. De față cu judecatorul, Manciu, s'a năpustit asupra lui Corneliu Codreanu și atunci acesta a ajuns la punctul limită al răbdării. Și a scos revolverul și a tras. "In aceste împrejurări, cu riscul de a mă pierde, *strivit de cei douăzeci de polițiști înarmați*, am scos revolverul și am tras". Aceasta este *legitimă apărare.* Corneliu Codreanu a fost judecat de către Curtea cu Juri din Turnul Severin, de Justiția Țării, care i-a recunoscut *legitima apărare* și l-a achitat. Și acuma iată descrierea lui Stelian Neagoe:

"Pentru ziua de 25 octombrie 1924 erau pe rol mai multe procese, în care erau inculpate persoane din poliție, inclusiv C. Manciu.

Corneliu Codreanu, odată intrat în sala de judecată, ia loc pe banca avocaților. Se deschide ședința. După amânarea altor procese, instanța aduce, la rând, în dezbatere *procesul în care figura ca reclamant studentul ieșean D. Camerzan, având ca apărător pe avocatul C. Dumbravă. aflat în instanță și pe Nelu Ionescu* care lipsea din oraş la acea dată Prefectul C. Manciu se apără singur-era avocat de profesie– iar inculpații Eugen Clos și C. Vasiliu erau asistați de avocatul Ioan Rang.

După interogatoriul luat inculpaților C. Manciu, Eugen Clos și C. Vasiliu, care neagă că ar fi lovit pe reclamant, pe care declară că nici nu-l cunosc, s'a procedat la audierea martorilor propuși de către Camerzan. In timpul audierii martorilor, cu ocazia punerii întrebărilor, avocatul C. Dumbrava adresează tot felul de *epitete jignitoare prefectului Manciu, "Politai", "ipistat", "individul Manciu", "mentalitate de sergent major"*, la care cel ultragiat nu a ripostat în nici un fel. La un moment dat este audiat martorul Iordachi Rugină, care declară *"că a fost de față cand în grădina Constantei Ghica, prefectul Manciu ar fi lovit pe Camerzan. Mai mult, afirmă ca a fost lovit de prefect și Corneliu Codreanu.*

Față de acuzațiile aduse de martorul Rugină, prefectul poliției din Iași s'a adresat judecatorului spunând că ar putea face dovada cu însuși Cornealiu Codreanu că nu l-a lovit, întrucat la instructie nici n-a facut asemenea declarație. Codreanu nu răspunde la cele afirmate de prefect și, pentru a se convinge de adevăr, avocatul C. Dumbrava se apropie de acesta și-l întreabă în șoaptă daca sunt adevărate cele arătate de Manciu. Codreanu raspunde moale că "a lovit" și avocatul Dumbravă reia tot în șoaptă, dar cu intenția vădită de a auzi prefectul de politie: *"va să zică minte și în instanță"!*

La auzul acestor cuvinte, C. Manciu a replicat avocatului C. Dumbravă: *"Asta-i curată obrăznicie!"* Avocatul cere judecătorului să constate *ultrajul.* Ședința se suspendă și incidentul ia forma mai gravă, schimbânduse cuvântul "obraznic" și între inspectorul de politie Eug. Clos și *avocatul C. Dumbravă*, acesta din urmă amenințând că *"are să-i învețe cum se ultragiază un avocat în instanță"*, dicteaza maiorului Andrei Ambrozie o cerere prin care solicita judecătorului să constate ultrajul și să dispună *"imediata arestare a lui C. Manciu și Eugen Clos"*.

La redeschiderea ședinței, cererea de ultraj este înmânată judecătorului care *dispune să fie trimisă Parchetului spre cercetare.* Se continuă cu audierea unui alt martor după care, admițându-se contra-dovada cu martori, cerută de polițiștii inculpați, procesul se amână pentru un alt termen în luna noiembrie 1924.

In tot timpul dezbaterilor procesului Camerzan, Corneliu Codreanu *n'a luat parte activă, ci, de la început și continuu, a stat* liniștit pe banca ocupată la locul avocaților, neluând parte nici la incidentul dintre C. Manciu-Eug. Clos și av. C. Dumbrava. Inainte ca completul de judecată să rostească hotărîrea de amânare a procesului, Codreanu părăsește în grabă sala de ședințe postându-se pe trotuarul de lângă scările judecătoriei și așteptând ieșirea lui C. Manciu, pentru a-i trimite glonțul ucigător. Avea fața lividă, îi tremurau picioarele, iar amândouă mâinile le ținea în buzunarele sumanului, fapte ce au atras atentia martorului Moroșan Ion care conducea trăsura Prefecturii de poliție, și l-au făcut să se adreseze tovarășului său de parcare, șoferul Gălățeanu Gh., cu următoarea expresie: "Uite cum îi tremură picioarele lui Codreanu! "Trebuie să fie ceva!

Din judecătorie încep să iasă studenții care asistaseră la proces. Pe când aceștia, pe trotuar alături de Codreanu, se tratau cu țigări ș schimbau impresii între ei, apare în ușa judecătoriei prefectul poliției din Iași, C. Manciu, urmat îndeaproape de inspectorul de politie Eug. Clos, subcomisarul G. Hușanu și comisarul Vasiliu. In clipa în care C. Manciu a făcut primul pas pe platforma scărilor de ieșire, Corneliu Codreanu, care pândise transfigurat apariția acestuia, *descarcă un foc de revolver asupra prefectului.* C. Manciu, ca lovit de trăznet, se rostogolește pe platformă, cu fața în sus, avand picioarele în ușa judecătoriei iar capul atârnându-i pe scări. In clipa următoare, Codreanu descarcă un al doilea fos de revolver asupra lui Eug. Clos– și cu acesta Corneliu Codreanu avea un proces,*mai vechi. tot pentru o pretinsă violență*– lovindu-l în regiunea toracică dreaptă. Cu toată rana căpătată, Eug. Clos rămâne în picioare și, zărind lângă el pe subcomisarul G. Hușanu, strigă la acesta să-l aresteze pe ucigaș care după cele două focuri de armă se refugiă pe strada Cucului. Subcomisarul Hușanu aleargă în urma lui Codreanu. Polițistul era neînarmat. Abia îl ajunge pe fugar, când acesta descarcă și asupra subcomisarului un *foc de revolver*, lovindu-l în regiunea toracică dreaptă, "perforându-i plămânul, provocând și hemoptizie". Codreanu continua să amenințe pe toți civilii ce încercau să-l dezarmeze, cât și pe sergentul de stradă Dumitru Constantin. In urmă, după insistențele avocatului Victor Climescu, s'a predat ajutorului de judecator Eduard Spiridoneanu, fiind condus la Prefectura poliției, unde a fost dezarmat. Stelian Neagoe, op. cit. pag. 272-274.

Cititorul se află în fața a două cărți, cartea lui Corneliu Codreanu și cartea lui Neagoe. Cartea lui Corneliu Codreanu, a apărut în 1936, când în Țara românească, liberalii instituiseră o *aprigă* cenzură. Iși dă seama cititorul că o carte a lui Corneliu Codreanu, nu ar fi putut să apară dacă s'ar fi prezentat acestei *salbatice* cenzuri. Și totuși, a apărut. Ca în toată Țara, și la Sibiu se găseau mulți legionari și printre patroni și printre lucrători. Cu tiparirea cărții, a fost însarcinat legionarul Pătrașcu. Acesta a aranjat tipărirea cu un patron, Vestemean. Dar aceasta nu ar fi fost deajuns. Trebuia nu numai patronul să fie legionar ci *toți lucrătorii să fie legionari.* Și trebuiau toți să păstreze secretul. Cea mai mică indiscreție, ar fi fost fatală.

Insfârșit cartea a fost tipărită. Tot în secret, a fost trimisă în toată Țara și s'a răspandit *la librării și chioșcuri în care toți trebuiau să fie legionari.* Și într'o zi anumită, în toată Țara, cartea a ieșit la iveală. Ce trebuia să facă guvernul? A ales calea cea mai bună: a tăcut. Altăceva nu-i mai rămânea de făcut. Să caute să o confiște? Era prea târziu. Din prima zi cartea se vânduse enorm: primii care au cumpărat-o au fost legionarii și prietenii lor. Și în 1936, acei prieteni ai legionarilor, erau mulți, foarte mulți. Deci cartea a fost tipărită și pusă pe piață, contra voinței guvernului. Ce-i mai rămânea acestui guvern să facă? Să caute motive legale de a o discredita și numai după aceia s'o confiște. Dar acele motive trebuiau să fie serioase, să dovedească că\ cartea cuprinde mari *neadevăruri.* Dar nu s'a putut face nimic, cartea de la început până la sfârșit, cuprinde numai *adevăruri.* Deci scena împușcării lui Manciu, este *adevărată*, așa cum este descrisă. La 25 Octombrie 1924, Corneliu Codreanu s'a găsit în *legitimă apărare.*

Contra acestor adevăruri se ridică cartea lui Neagoe. Dar toată lumea știe că în România de astăzi, minciuna stă cu regele la masă. Când un scriitor a terfelit adevărul mai mult, este prețuit mai mult.

* * *

După cum am văzut, în Decembrie 1918, câțiva profesori ai Universității ieșene se adună și hotărasc să numească un comitet de acțiune, care să studieze posibilitatea intrării lor în partidul socialist. Chestia cu partidul socialist era o mască, ceiace urmăreau ei era o intrare în partidul comunist. Dar după loviturile pe care le-au primit comuniștii la București și, mai ales, după desființrea legală a partidului comunist, profesorii ieșeni devin prudenți. Această prudență nu a mers până acolo încât profesorii de la Iași să nu mai aibă nici un fel de acțiune ci, din contra, să aibă una chiar îndrazneață, dar punându-și o mască care în cele din urmă a fost cea țărănească a lui Ion Mihalache.

Am văzut cum Traian Bratu, ca rector, îi sprijinea direct pe comuniști, făcându-le inlesniri de tot felul, și la procesul de la București în care a fost implicat Timotei Marin. La acest proces. au alergat să-i ia apărarea nu numai rectorul Traian Bratu, ci încă cinci profesori ai Universității ieșene. In exil mai există și astăzi o seama de *democrati*, care-l mai susțin pe Traian Bratu, în sensul că el a fost un democrat adevărat și că nu a fost comunist deloc.

Acest lucru putea să se susțină în trecut, dar acum când comuniștii au dat cartile pe față, când ei îi arată pe cei care i-au ajutat la greu, numindu-i și arătand modul în care le-au dat ajutorul, când cad măștile-socialiste sau țărăniste–, broșurile pe care le mai publică la Paris liberalul Zamfirescu, nu mai au nici un rost. Și iată ce ne spune dl Stelian Neagoe cu date precise:

In luna Februarie 1923, apare la Iași gazeta *Scânteia*, organ *"pentru apărarea intereselor intelectualilor"*. Publicația era scoasă din inițiativa partidului comunist român și "efectiv elaborată de o pleiadă de tineri studioși *revoluționari*, ieșeni și bucureșteni, printre care *Timotei Marin, Stefan Voitec*, Al. și Euf. Mihăileanu, N. Deleanu". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 345. Suntem convinși că liberalul Zamfirescu se va declara de acord cu noi până aici, dar iată că Neagoe mai adaugă încă ceva: "In paginile *Scânteiei* au fost publicate și câteva prețioase colaborari datorate profesorilor ieșeni *Traian Bratu* și *C.I. Parhon"*. Profesorul C.I. Parhon semneaza articolele" Oamenii de știință și rolul lor social "și" Persecuțiuni politice ale corpului didactic". Profesorul Traian Bratu *consimte cu plăcere să-i fie reprodusă* în două numele consecutive ale *Scânteiei*, câteva paragrafe din *o lucrare mai amplă publicată în anul 1923.* Prin urmare profesorul Bratu nu are o colaborare directă la *Scânteia* ci o reproducere, deci este un comunist ceva mai mic. Dar se precizează că această reproducere a fost făcută cu consimțirea profesorului Bratu, ba chiar se precizează că consimțirea a fost făcută cu plăcere și ceva mai mult, *Scânteia*, fiind suprimată, și ieșind o altă revistă *comunistă*, această revistă îi reproduce din nou paragrafele profesorului, dintr'o lucrare mai amplă, etc. Nu, e clar, articolul profesorului Bratu a fost dat de el, revistei *comuniste* dar, se pare că profesorul Bratu trebuia să facă sforțări colosale pentru a scrie un articol și a dat și el ce a avut.

"Dar sufletul acestei gazete a fost, fără îndoială, studentul ieșean Timotei Marin, militant de seamă al mișcării muncitorești comuniste din țara noastră. A coordonat, împreună cu Ștefan Voitec, Al. Mihaileanu s.a., apariția *Scânteiei*, reprezentând în principal centrul universitar ieșean din care a căutat să racoleze cât mai mulți colaboratori și aderenți la ideile ce reprezenta Scânteia. Stelian Neagoe, op. cit. pag. 347.

In același timp, apare în Iașul universitar, săptămânalul *Indrumarea. Indrumarea își* începea existența din "inițiativa și jertfa necondiționată de timp și bani, a unui grup de studenți români de la diferite facultăti ale Universitătii ieșene". Dintre numele celor care au semnat în paginile gazetei se citează urmatoarele nume: N.D. Lăbușcă, V. Harea, Eugen Aburel, P. Hriteu, Teodor V. Ionescu, Constantin Stănescu, Ioan Lupu, G. Ioan. P. Hrițcu, alături de Timotei Marin. se găsește citat în cartea lui Corneliu Codreanu printre cei care l-au maltratat în ziua deschiderii Universității, când această deschidere a fost amânată grație lui Codreanu.

Dar *Indrumarea* apare numai două luni și este suprimată, și în aceste două luni a fost nevoie de bani, mai ales că gazeta apărea odată pe săptămană și *bieții* studenți erau săraci și întrebarea rămâne: de unde bani? Și iată dl Neagoe ne lămurește: "La bunul mers al revistei și-a adus o prețioasă contribuție și un membru al corpului profesoral ieșean, Gh. Zane, cu toate că numele său nu apare înscris în coloanele *Indrumării"*. Profesorul G. Zane era profesor la facultatea de drept. Foarte liniștit, îmi pare că nu era însurat, se strecura cu abilitate, fără să fie bănuit că era comunist. A avut ca asistent pe Bârlădeanu care avea să devină mai tarziu ministru. Acest Bârlădeanu era din

Tighina şi în momentul când ne-a fost răşluită Basarabia, avea să rămână pe loc la Tighina. A fost un moment de stupoare în Iaşi cand s'a aflat că Bârlădeanu, cât timp a fost asistentul lui Zane, era *agent comunist*.

In Iaşi era o revistă literară numita *Insemnări ieşne*, condusă de Gr. T. Popa, M. Sadoveanu şi celebrul sonetist Mihai Codreanu. Când au venit legionarii la putere, *Insemnările* au fost suprimate şi *stânga* a rămas fără revistă. Nichifor Crainic şi mai târziu mareşalul, nu au voit să revină asupra măsurii de suprimare ale *Insemnărilor*. Dispărând *Insemnările*, am scos eu o revistă literară şi prin colaborările ce le aveam, apărea ca o substituire norocoasă a revistei suprimate. După un an, timp în care revista apărea în lipsa mea, fiind mutat cu serviciul la Cerna Vodă, venind odată la Iaşi, am aflat că eram căutat foarte mult de un profesor, Gheorghiu. Pe Gheorghiu îl cunoscusem la cenaclul revistei *Insemnări ieşene*. M'a găsit şi mi-a propus să le dau lor revista mea *Curier ieşean*. Rămâneam mai departe director al revistei, mi se va publica tot ce voiu scrie, nu voiu mai cheltui nici un ban, din contra, mi se va plăti lunar o sumă de bani respectabilă, şi când se va schimba situatia politică, mai precis, când va fi curăţat mareşalul, eu voiu fi aranjat, ca unul care le-a întis o mână de ajutor, la nevoe. Profesorul Gheorghiu, trata cu mine în numele... *Insemnărilor ieşene*. Intrebând cine dă banii, Gheorghiu mi-a răspuns că... *profesorul Zane!!!*. Pentru aceasta va trebui să merg deci cu Gheorghiu la profesorul Zane, în după amiaza acelei zile căci eram aşteptat cu nerăbdare. Bineînţeles, Zane trebuia să rămână în umbră, profesorul Zane nu avea nevoie de publictiate, ba din contra. Voi mai reveni asupra acestei chestiuni mai departe, când voiu vorbi despre profesorul G. T. Popa. Natural, am respins târgul propus şi chiar în acea după amiaza, am plecat la Cerna Vodă, fără să mă duc la întâlnirea cu profesorul Zane.

In numărul 3 al *Indrumării*, un alt profesor ieşan, Gr. T. Popa, publica un foarte sugestiv (?) articol întitulat "Treziri". Gr. T. Popa, era profesor la facultatea de Medicină din Iaşi, al cărei decan a ajuns, mi se pare, mai târziu. In laboratorul facultăţii de Medicină avea loc, odată pe săptamână, întrunirea "intelectualilor" ieşeni care făceau parte din cenaclul *Insemnărilor ieşene*. Din acest cenaclu am făcut şi eu parte ultimile şase luni de viaţa ale *Insemnarilor ieşene*, până când au fost suprimate, când au venit legionarii la putere. Pe mine mă făcuse cooptat în cenaclul *Insemnărilor*, profesorul Octav Gheorghiu şi am colaborat într'un număr din vara anului 1940. Octav Gheorghiu mă făcuse să trec ca... legionar! Mi-am dat seama de asta mai târziu. Ca deobiceiu, la întruniri se discuta politică şi nu literatură. In vara acelui an, Ruşii ne luaseră Basarabia şi devenisem la zece kilometri în linie dreaptă, vecinii Ruşilor. Cel care purta discuţiile, era profesorul Gr. T. Popa. Trebuie să recunosc că profesorul Gr. T. Popa, era un om foarte amabil şi discuţiile cu el, erau plăcute. Nimeni nu putea bănui că profesorul era un comunist, şi încă un agent comunist. El se situa pe planul "aliaţilor fireşti" şi nu era vorba niciodată de Ruşi. Şi în ultima seara ă *Insemnărilor*, la un moment dat, l-am văzut pe Gr. T. Popa că se scoală şi trece în camera alaturată şi câteva minute mai târziu, este chemat acolo şi Gheorghiu. Revenit în sală, Gr. T. Popa ne face cunoscut că chiar în acel moment, a venit un curier de la Prefectură şi prefectul legionar, Ventonic, ne pune tuturor în vedere că *Insemnările*, au fost suprimate din acea seară. Au început discuţii aprinse asupra ce rămânea de făcut. Spuneau toţi că este necesară o intervenţie la prefect şi constatam toţi că nu e nimic de făcut: nimeni nu îl cunoaşte pe prefectul legionar. "Doar dumneavoastră dle locotenent, se adreasează Gr. T. Popa mie, aţi putea face ceva". Am rămas surprins, constatând că la *Insemnări*, fără îndoială datorită profesorului Gheorghiu, eram considerat legionar şi încă un legionar cu influienţă. M'am scuzat şi i-am spus categoric profesorului Popa că eu pot fi considerat doar un simplu simpatizant al legionarilor, dar nu cunosc pe nimeni şi cu atât mai puţin pe prefectul Ventonic. Intâmplător îl cunoşteam pe Adrian, fratele prefectului, care fusese concentrat în timpul verii, la unitatea mea. Şi cu aceasta s'a terminat.

In timpul cât am frecventaţ cenaclul *Insemnărilor ieşene*, rămăsesem cu convingerea că Gr. T. Popa este adevăratul stâlp al revistei. Revista apărea odată pelună, *regulat*, frumoasă la înfăţişare şi cu prestigiu în lumea literară. După spusele tuturor celor pe care i-am cunoscut açolo, reieşea că totul se datora tenacităţii profesorului Popa. Tenacitatii şi spiritului de jertfă al profesorului Gr. T. Popa. El era acèla care făcea rost de banii necesari şi punea şi urmărul, adica făcea apel la leafa lui de profesor, ca să completeze suma pentru a achita tipografia. Cu această convingere rămăsesem despre profesorul Gr. T. Popa: omul care se sacrifică pentru revista *Insemnări ieşene*. Aşa că am rămas cu adevărat surprins când după un an am aflat care era adevărul: profesorul Gr. T. Popa era un om de faţadă, nu avea nevoie să alerge pentru a aduna banii, aceşti bani veneau regulat de la omul din umbră, de la profesorul Zane. Pe faţă, profesorul Zane nu avea nici o legătură cu Gr. T. Popa, în şase luni nu l-am văzut niciodată pe la *Insemnări*, niciodată nu i s'a pomenit numele la cenaclu, pe faţă, Gh. Zane nu exista pentru *Insemnări*. Totuşi, el exista: el era cel care dădea banii. Şi dacă acest lucru era cu grijă ascuns, însemna că sursa acestor bani era *comunistă*.

Şi numai acum, cartea lui Stelian Neagoe, mi -a ridicat vălul ca să văd clar multe lucruri care se petreceau pe acea vreme, la Iaşi. Gh. Zane, finanţa *din umbră*, *Insemnările ieşene*, cum s'a oferit după un an, să finanţeze şi revista mea, *Curier ieşean!* Şi Gr. T. Popa şi Gh Zane, ieşeau în public cu o mască: masca naţional-ţărănistă căci erau pe faţa, membrii acestui partid. Pentru mine şi pentru ceilalţi, profesorii treceau ca nişte oameni respectabili, ca nişte oameni oneşti, oameni ce profesau nişte idei care erau cunoscute de toţi: erau *democraţi*. Aceasta pe faţă, pe ascuns erau *comunişti*.

Stelian Neagoe ne mai prezintă şi alte lucruri necunoscute de noi. Şi anume mai aflăm că la Bucureşti s'a constituit *uniunea studenţilor independenţi*. Studenţimea ieşeană (cea comunistă) şi-a făcut de îndată publică adeziunea sa la "U.S.i". La Iasi se alege un comitet de acţiune, format din următoarele persoane: "D. Buznea, T. Călmăţui, N. Zaharia, V. Moşneagă, I. Roscovanu, C. Enache, T. Spinei, *V. Mârza*, V. Grimalski, P. Chirtoaca, I. Macarenco. Uniunea Studenţilor Independenţi a avut şi un organ de presă, "Viaţa studenţească" care a apărut numai trei luni dar a fost timp destul ca în coloanele acestei reviste *studenteşti* să apară numele cunoscute ale profesorilor universitari ieşeni: C.I. Parhon, *P. Constantinescu-Iaşi*, Bratu, *Gr. T. Popa*, Al Slătineaunu. "In August 1925, Petre Constantinescu-Iaşi era înca profesor secundar în oraşul Bârlad. Foarte curând avea să devină membru al corpului profesoral universitar, sporind cu un nume prestigios înaltul lăcaş de cultură ieşean. Strălucitul intelectual şi publicist *comunist* trimite o foarte frumoasă scrisoare celor din redacţia "Vieţii studenţeşti". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 357. Profesorul Gr. T. Popa, *salută cu entuziasm* înfiinţarea "Uniunii Studenţilor Independenţi", şi profesorului C. I. Parhon îi este *republicat* articolul "Oamenii de ştiinţă şi rolul lor social" apărut în urmă cu doi ani în gazeta *Scânteia*. "Savantului român" îi este luat şi un interview şi începând cu numărul 10 din luna Octombrie 1925, profesorul Parhon publică "Scrisori către tineri", "un serial întrerupt după numărul 11 din luna Noembrie, odată cu suprimarea de către *organele burgheze*, a gazetei, *Viaţa studenţească*" Stelian Negoe, op. cit. pag. 359-360. "Organele burgheze", corespund guvernării liberale a dlui Zamfirescu de la Paris. Noi credem ca printre puţinele lucruri bune ale guvernării liberale, unul a fost şi acesta: suprimarea foiei *comuniste* "Viaţa studenţească". Ori printre prietenii din umbră ai *comuniştilor* de la "Viaţa studenţească", figurează şi profesorul Bratu a cărui apărare o întreprinde liberalul întârziat Zamfirescu, într'o broşură apărută la Paris.

Odată suprimată "Viaţa Studenţească", tot la Bucureşti, apare o nouă gazetă numită "Ideea univesitară". Este vorba de aceiaşi Janeta, cu altă zgardă. Profesori şi studenţi ai Universităţii din Iaşi, au fost prezenţi în coloanele "ideei universitare", care va avea o viaţă tot scurtă, (decembrie 1925 - aprilie 1926). In primul număr întâlnim aceleaşi, nume cunoscute ieşene: *Petre Andrei* (devenit şi ministru), Al. Slătineanu, Teodor Văscăuţeanu cum şi al studenţilor *Vasile Mârza*, C. Enache şi bine înţeles, *Timotei Marin*.

"Unul dintre membrii marcanţi ai comitetului de conducere al "Uniunii studenţilor independenţi" Secţia Iaşi, militant *revoluţionar* de seamă în viaţa universitară ieşeană interbelică, *Vasile Mârza*, pe atunci student în anul V la Facultatea de medicină, publică in "Ideea universitară" un articol prin care sintetizează raţiunea de a fi a grandioasei mişcări a studenţimii democrate; articolul este intitulat simplu, şi sugestiv, "Datorii", şi "Profesorul ieşean *Gr. T. Popa*, fidel ideilor *democratice* şi *progresiste*, işi continuă seria colaborării cu "studenţii independenţi", în "Ideea universitara", cu articolul "Vreme preţioasă prăpădită". Stelian Neagoe, op. cit. pag. 366-367.

Spre sfâşitul anului 1924, partidul comunist român este nevoit să se adapteze noilor condiţii realizând o continuare a acti-

urmează pag. 16.

OPINII N.° 27

10 MAI 1983

I.S.S.N: 0291-454

DE NOUVEAU, NOS AMIS LES HONGROIS!

HUNGARIAN FREEDOM FIGHTERS FEDERATION

MAGYAR SZABADSAGHARCOS SZOVETSEG

Dear fellow countrymen,

Now when our Transylvanian brothers live under the cruel Romanian oppression could we just do nothing about it? Although we are scattered in the world and obliged to keep quiet, we must act for our children,our old ones,our mothers and parents in Transylvania.

What dearer ideal could be for a Magyar by the end of this century but the struggle for the Magyer motherland? Let us not be dragged in the night of oblivion and apathy let us hosten the time when our motherland will be within its sacred bounderies again. Let us ceaselessly get ready for that moment. Let us utter like a prayer of encouragement, like an oath of faith, DUCSO CSABA'S words: "I shall kill each Romanian crossing my way! I shall exterminate one and all! Without mercy! At night, I shall set Romanian villages on fire. I shall rip the whole population with my sword. I shall poison the wells. I shall strangle the babies... I shall be merciless! Towards all! I shall have no pity for children or pregnant mothers eithers... Revenge! Without pity, dire revenge!"

This is our ideal of fight. It is only by unity that we can emerge victorious. We must bear Transylvania in our blood and never forget it even in our sleep. Let us stir confidence and hopes in our brothers in Transylvania and struggle. Like a good Magyar. Like a real Magyar.

MOTTO

Intelligenti pauca!

(A qui sait comprendre, peu de mots suffisent!)

Généralement, cette petite publication –sorte de lettre ouverte– s'adresse aux Roumains exilés et traite des problèmes intéressant leur sort et celui de leur pays. Ecrite en roumain, elle n'est que rarement accessible à l'opinion publique internationale.

Cette fois, elle est dirigée aux gens de bonne foi du monde occidental.

Des agressions et des provocations touchant de prés nos problèmes nationaux par leur répétition acharnées peuvent provoquer un incommensurable impacte dans les milieux étrangers peu avertis. On abuse trop souvent, à notre époque, la crédulité des gens et l'immense réserve de générosité que l'âme humaine recèle.

Il suffit –pour ceux qui n'ont ni honte ni bon sens– de rabâcher obstinement quelques slogans ou quelques revendications pour que des courants d'opinion apparaissent. Ou, du moins, c'est ce que l'on espère!

Ce genre d'action soulève toujours des objetions et des doutes. Pourtant, quel est l'individu qui, en lisant quelque afirmation violente soutenue par des "chiffres éloquants" va se mettre a feuilleter des livres d'histoire pour en tirer conclusion personnelle!... Aucun! Et c'est tout naturel. L'époque ne se prète guère à de telles superfluités... Tout est pris pour de bon.

C'est ce qui permet aux mauvais esprits, aux menteurs, aux revendicateurs de tout acabit, de monter en épingle tout ce qui leur passe par la tête, convaincus de trouver auditoire, défenseurs et même complices pour leurs audaces ou manigances.

* * *

Sur cette ligne présomptueuse s'inscrivent toutes les attaques et les jérémiades des Hongrois contre les Roumains. On assiste à une véritable offensive portée sur plusiers fronts et par toutes les factions politiques, qu'elles soient de nuance démocratique, nationaliste ou marxiste.

Tous les *motifs son bons, tous les moyens* acceptés, pourvu que la commotion soit forte et l'objectif atteint. Aucun scrupule n'effleure ceux qui s'y adonnent; pas la moindre honte ne surgit dans les tréfonds de leurs âmes. Ils poursuivent avec obstination leur rêve pathologique d'une "Hongrie millénaire", qui n'a jamais existée et qui ne pourra jamais prende forme.

Mais, qu'à cela ne tienne! Les Hongrois ne sont pas à un écueil près! Même s'il est insurmontable, parce que chimérique et fantasque...

Pour atteindre de BUT, ces illusionistes de l'histoire, passent outre l'histoire même, l'ethnographie, les statistiques, la conjoncture politique, la réalité, le bon sens et la confiance que tant de gens leur accordent. Rien ne compte dans leur mentalité ougrienne, que ce qui peut leur porter *gain de cause*, ou du moins, *un gain* quelconque, fut-il au détriment de la vérité.

Dans cette tâche vile et stérile à la fois, les Hongrois n'ont jamais épargné les mensonges, plus les invectives les plus scabreuses et scélérales contre les Roumains. Nous avons été traités de tous les noms, de tous les adjectifs indignes, de toutes les épithètes péjoratives que les langues modernes possèdent. Ne parlons pas de l'idiome hongrois –très riche en jurons imagés– qui nous fait don des qualificatifs les plus odieux. C'est une manière comme une autre de se montrer civilisé et bien élevé!...

Le plus triste et condamnable, c'est que la campagne hongroise contre les Roumains et la Roumanie s'adresse au peuples occidentaux, peu habitués à de tels procédés et surtout enclins à donner raison à celui qui gémit le plus fort. Ce qui est un grand tort, mais fait partie de leur fond humanitariste.

Nous, les Roumains, avons été dénoncés devant l'opinion internationale comme des *bourreaux*, des *sauvages*, un anachronisme politico-social au milieu du XX-ème siècle. Sans aucune preuve à l'appui. Seulement des "*affirmations gratuites*", étalées sur l'échiquier mondial.

On a fait cas de la "*cruauté*" des Roumains envers les Magyars et les Sécules de Transylvanie, mais seulement en paroles, sans le moindre document révélateur d'un tel forfait.

On nous a accusé de "*génocide*" envers les populations hongroises de la Roumanie, mais on a laissé tomber lorsqu'il fut question de... preuves.

On nous a jeté à la figure que nous sommmes des "monstres" prêts à dévorer les Magyars. (Allusion probable à "*Dracula*" qui est devenu, grâce à une certaine presse dirigée, le prototype du "*Roumain moyen*"...)

Par conséquence, les Roumains ne seraient pas dignes de faire partie des peuples civilisés...

Dans leurs publications d'exil, dans leurs proclamations, dans leurs interventions auprès des Fors internationaux, des Conférences ou autres manifestations d'intérêt général, les "*amis*" hongrois n'oublient jamais de mettre leur grain de "*paprika*" contre les Roumains.

Autant d'accusation fallacieuses, mais farouchement soutenues par la propagande magyare, pour qu'on puisse arriver à la conclusion: un pareil peuple –le peuple roumain– *barbare* et *cruel*, ne sera jamais digne de conserver sous sa direction une population CIVILISEE, SENSIBLE, DELICATE et RETENUE dans ses extériorisations, que la noble nation hongroise.

Comme suite à toute cette comédie sans relache, nombre d'individus honnêtes sont persuadés que les descendants d'Atila possèdent et pratiquent les qualités dont ils s'affublent. Le pire c'est qu'à leur tour, ces êtres abusés par les mystificateurs de la Puzsta, s'adonnent à toute sorte d'appréciations désobligeantes à l'adresse de ceux que les hongrois ternissent.

* * *

Nous, les Roumains, ne sommes pas pleins de rancoeur, d'agressivité malsaine et de médisance hypocrite. Il s'agit sûrement, d'une question raciale. Nos ancêtres pratiquaient déjà la sagesse, l'amour du prochain et la cordialité aux temps où les ancêtres des hongrois d'aujourd'hui erraient encore à la recherche d'une maigre pitance dans les immensités asiatiques. Il y a sans doute quelques traits de caractère qui se sont transmis au cours des âges, chez les uns comme chez les autres.

C'est pourquoi, on ne trouve jamais dans nos manifestations et nos blâmes –même envers nos pires ennemis– le désir d'accabler quelqu'un par le mensonge, la perfidie ou la grosièreté. Pour notre mentalité, même l'ennemi peut avoir des vertus. De plus, nous les Roumains –en tant que peuple– ne connaissons pas la haine, la vengeance impitoyable ou la férocité.

Ce qui n'est pas le cas des Hongrois, qui cherchent à se montrer tellement policés et dignes de la sympathie occidentale...

* * *

Qu'il nous soit pardonné de le confirmer par une preuve irréfutable, d'essayer d'ouvrir les yeux de ceux qui se sont laissés duper par une propagande hautement hardie, mais profondément impudente et cynique.

Le fait est trop grave pour être de nouveau traité avec mansuétude ou indifférance.

Le "MANIFESTE" fac-similé, reproduit a été répandu dans les pays de langue anglaise par la "Fedération des combattants hongrois pour la liberté" (Magyar Szabadsagharcos Szovetség).

Il est typique de *la duplicité* hongroise, de *la lâcheté* d'un peuple qui se dit fier et loyal, de *l'inhumanité* implacable qui le marque, de la *férocité* qui en déborde, de *la cruauté* sauvage qui l'agite.

Voici sa traduction:

Chers compatriotes,

> "Maintenant que nos frères de Transylvanie vivent sous la cruelle opression roumaine pouvons-nous ne rien dire? Bien qu'éparpillés dans le monde et obligés de nous taire, il faut que nous agissions pour nos enfants, nos anciens, nos mères et nos parents de Transylvanie.
>
> "Quel idéal pourraît être plus cher à un Magyar jusqu'à la fin de ce siècle sinon la lutte pour la mère-patrie hongroise? Ne nous laissons pas entraînés dons la nuit de l'oubli et de l'apathie, pressons le temps pour que notre patrie soit de nouveau entre ses saintes frontières. Préparons-nous sans cesse pour ce moment-là. Recitons comme une prière d'encouragement, comme un serment de foi, les paroles de DUCSO CSABA: *"Je tuerai chaque roumain qui surgira dans mon chemin! Je les exterminerai absolument tous! San pitié! Pendant la nuit je mettrai le feu aux villages roumains. J'èventrerai toute la populations de mon sable. J'empoisonnerai les fontaines. J'étranglerai les nouveauxnés... Je serai impitoyable! Envers tous! Je n'aurai aucune compassion pur les enfants, ni pour les femmes enceintes... Vengeance! Sans pitié, terrifiante vengeance!*
>
> C'est cela notre idéal de combat... Seulement par l'unité nous pouvons sortir victorieux. Il faut porter la Transylvanie dans le sang et ne pas l'oublier même dans le sommeil. Nous devons donner de la confiance à nos frères de Transylvanie et lutter. Comme un bon Magyar. Comme un vrai Magyar".
>
> Magyar Szabadsagharcos Szovetség.

* * *

Le texte de *"L'idéal magyar"* est net et révélateur. Leur ligne de conduite: la VENGEANCE.

Leur but: L'EXTERMINATION de ceux qu'il haissent.

Leur méthodes: l'EMPOISONNEMENT - l'ETRANGLEMENT - l'EVENTRATION.

En un mot LA MORT ATROCE de tous ceux qu'il considèrent comme ennemis...

* * *

C'est à frémir de dégoût et de révolte!

Tout le vernis des belles prétentions hongroises s'écaille devant les efrayantes paroles de leur *"patriote"* DUCSO CSABA...

Des profondeurs de leur âme asiatique surgissent les traits véritables d'un caractère vulgaire, inhumain, sanguinaire, totalement à l'opposé de ce qu'on peut espérer d'une nation civilisée. Mais peut-on demander aux gens une conduite au-delà de leurs inclinaisons naturelles!

On pourrait apporter une infinité de preuves pour démontrer la bassesse de la pensé et du comportement des Hongrois envers les peuples qui ont eu la malheur de se trouver, si peu que ce soit, sous leur dépendance. L'injustice, la violence et le crime constituent le domaine dans lequel ils excellent.

* * *

Mais nous ne voulons plus rien rajouter, pour l'instant.

Leurs propes paroles suffisent largement pur les qualifier et les faire découvrir aux yeux de ceux qui leur avaient témoigné une quelconque sympathie.

Que ceux-là réfléchissent!

Qu'ils pèsent en leur âme et conscience la valeur des assertions magyares, leur façon d'envisager l'entente entre les peuples, leurs méthodes pour y parvenir.

Et si une onde d'amertume ou d'indignation les envahie après avoir réfléchi, c'est QU'ILS ONT COMPRIS.

Nous n'en demandons pas plus!

Quant aux Hongrois aux intentions tellement ténébreuses à notre égard, nous leur rappelons tout simplement le proverbe qui dit.

ON EST TOUJOURS PUNI PAR OU L'ON A PECHE!

Faust BRADESCO

RELATIILE ROMANO-RUSE

vităţii prin organizaţiile de masă legale, şi semilegale, conduse sau influienţate de comunişti. Astfel apare o organizaţie "legala", *Liga contra terorii*, care îşi publică în presa "românească", un apel de constituire, adresat opiniei publice românesti. Dintre principalele personalităţi ieşene, n'au răspuns dacât, *C. I. Parhon*, *Traian Bratu*, *Mihail Sadoveanu*, Th. Ionescu, I. I. Mironescu şi Eugen Heroveanu.

Iată că apare şi Mihail Sadoveanu, *omul din umbră*, am putea să-i spunem cu drept cuvânt. Pentru o mare parte dintre români, mai ales pentru cei mai tineri, Sadoveanu apare ca un *democrat* din cap pâna în picioare, silit să devină comunist de nevoie, în August 1944 şi să prezideze, tot de nevoie, Marea Adunare Naţională. Lumea aceasta uită că Sadoveanu a fost *directorul presei din Sărindar*. că mai înainte şi după aceia. omul acesta a fost omul umbrei, căruia îi era teamă de lumină, era într'un cuvânt *comunistul perfect.*

La révolte de Horia, Closca et Crisan contre l'oppresseur maghyar (XVII-ème siècle) par Stoica D. (Colectia Gneral Băgulescu).

MARTIRIUL BASARABIEI

27 JUNIE 1940 - 27 MARTIE 1983

de TRAIAN POPESCU

Basarabia a fost şi va fi totdeauna românească, indiferent de voinţa arbitrară a ziselor mari puteri, lacome şi despote când e vorba de bunurile altora, pe care le sacrifică fără reticenţe, pentru salvarea intereselor lor sau asigurarea liniştei proprii.

Numai dorinţa lor totuşi nu poate face să dispară vestigiile şi tradiţiile unui popor, care a trăit în Istorie şi a făcut Istorie, oricât de drastice ar fi metodele întrebuinţate de cotropitor, mai ales că voinţa de supravieţuire şi libertate creşte proporţional cu persecuţiile suferite, făcând imposibilă înăbuşirea conştiinţei naţionale legată de un trecut glorios.

Dovada peremtorie o găsim în Istoria marilor imperii mondiale stinse prin rapacitatea şi lipsa lor de umanitate, atât în antichitate, în epoca medievală cât şi în epoca modernă.

Ţările româneşti şi cu ele fragmentul teritorial al lor –BASARABIA– trup din trupul Moldovei lui Ştefan cel Mare, au fost hărăzite de destin să fie milenii, stavilă în calea hoardelor de cotropitori veniţi din stepele asiatice să nimicească civilizaţia creştină a Europei.

Românii n'au venit de nicăeri.

Ei s'au născut, din moşi strămoşi, pe teritoriul pe care-l ocupă din străfundul Istoriei şi până astăzi, ca descendenţi ai gloriosului neam Traco-Daco-Roman–. "Valurile", adică zidurile fortificate de apărare romană şi cetăţile presărate de domnii Moldovei dealungul Nistrului, al Mării Negre şi până la Dunare, dela Hotin la Cetatea Alba, Chilia şi Braila, sunt mărturie grăitoare a încleştării moldovene dealungul secolelor, cu hoardele barbare năvălitoare din Asia, începând cu Goţii şi terminând cu Rusia Sovietică.

De trupurile lor s'a frânt elanul cotropitor al năvălitorilor, naufragiind apoi neputincioşi printre neamurile din centrul, sudul şi apusul Europei, în care s'au pierdut asimilandu-se, sau păstrându-şi unii numai numele.

Aşa se va întâmpla şi cu comunismul sovieto-jidovesc dela Moscova.

Nici genocidul practicat prin exilarea forţată a zeci de mii de basarabeni către teritoriile inospitaliere ale Siberiei, nici presiunile morale la care sunt supuşi ca români, nu vor reuşi să le distrugă conştiinţa naţională românească şi vor supravieţui destul de mulţi dintre ei care s'o propage mai departe, din tată în fiu, până ce încrederea în clemenţa divină, mai puternică decât toate persecuţiile comuniste, le va prilejui întoarcerea pe plaiurile străbune.

Deaceia datoria noastră, a celor de acasă cât mai ales a exilaţilor în lumea liberă, e să nu-i uităm şi cu orice prilej să amintim nedreptatea care ni s'a făcut de "aliaţii învingători Churchill şi Franklin Delano Roosvelt.

Implinind această datorie romaneasca, Asociaţia Culturală "Independenţa" din Köln –Germania Federală– a comemorat şi în acest an data de 27 Martie 1918, dată la care Basarabia s'a realipit voluntar patriei mame Romania în urma deciziei Sfatului Tării, constituit, după prăbuşirea Rusiei ţariste, la Chişinau.

Ca si în anii precedenţi a reuşit să concentreze pe malurile Rhinului un impresionant mănunchi de Români pribegi, veniţi dela mari distanţe europene pentru aşi manifesta adeziunea complectă la reclamarea drepturilor româneşti asupra acestei provincii moldoveneşti, (încă dela descălecarea primilor voevozi maramureşeni), încălcate astăzi de cutropitorul sovietic.

Prezenţa lor la Köln înfiera în acelaş timp usurinţa cu care marii "învingători aliaţi" s'au lăsat "învinşi" de lamentaţiile moscovite, ciopârţind Europa Centrală fără nici o noimă şi crucificând-o sub dominaţia satanică a comunismului.

Peste 200 de persoane prezente, români şi prieteni germani, au urmărit cu atenţie desfăşurarea programului în sala de festivităţi a unui cămin cultural din localitate, începând cu vuvântul de deschidere pronunţat de preşedintele Asociaţiei Dl Paul Nicolae şi terminând cu concertul de muzică românească al coralei Bisericii Orthodoxe din Paris, sub conducerea Dlui. Ion Eitel.

A urmat în continuare salutul Comunităţilor din Spania, Paris şi Austria rostit de Dnii: George Demetrescu, Ion Rotaru şi Rev. Harold Makk, cu emoţionante cuvinte de îmbărbătare pentru fraţii noştri basarabeni şi apel la românii exilaţi să nu rămâna indiferenţi la sbuciumul exilului luptător, trebuind să fim prezenţi cu toţii la eliberarea de mâine.

In continuare a vorbit Dl Dr. Günther Krauss, avocat din Köln, ca prieten al României şi Preşedinte al "Asociaţiei pentru combaterea criminalităţii", făcând un elogiu lui Corneliu Zelea Codreanu, pe care îl consideră printre precursorii luptei anticomuniste în Europa –1919–, incriminând comunismul şi oamenii politici europeni care necunoscându-l, îi deschid drumul. A fost îndelungat ovaţionat de asistenţa ridicată în picioare. Preşedintele Asociaţiei "Independenţa", ca un omagiu românesc i-a înmânat un exemplar din ediţia bibliofila a lucrării D-lui I.V. Emilian –"Cavalcada Fantastică".

Domnul Dionisie Boboc, basarabean din Durleşti Judeţul Lăpuşna, supravieţuiţor al închisorilor şi lagărelor sovietice din Siberia, în care şi a petrecut peste 18 ani din viaţă, a evocat cu relatări sguduitoare suferinţele populaţiei româneşti din Basarabia prin: înfometare, împuşcare în ceafă a fruntaşilor satelor şi a intelectualilor, deportarea în vagoane de vite, clae peste grămadă, pentru a le provoca moartea în cele mai inumane condiţii de higienă, lipsă de alimente şi frig, împânzind cu leşurile lor stepele îngheţate ale Asiei, unde erau deportaţi printr'un progrom abominabil dictat de KGB şi executat de "nemţii" lui Govora, cum îi descrie vorbitorul –"venetici pripăşiţi în Basarabia– care săvârşeau acţiunile teroriste."

Doctorul stomatolog Filip Paunescu, care nu a putut evita şcolile regimului, a explicat că sistemul acestora de a mistifica adevărul istoric şi social al neamului românesc a transformat tineretul studios în nişte oameni dornici să arunce vălul minciunii pus pe ochii şi sufletul lor, aştetând cu înfrigurare posibilitatea de a fugi în afara Tării, pentru a-l afla şi reinoda firul istoriei româneşti, rupt la 23 August 1944.

Părintele misionar Mircea Domitriu, comunică asistenţei ultima stratagemă sovietică de a ucide tineretul românesc basarabean prin recrutare de voluntari cari sunt trimişi imediat la unităţile de şoc din Afganistan, unde bineînţeles sunt seceraţi de gloanţele dârjilor patrioţi afgani.

La sfârşit Doamna Eugenia Dumitrescu, preşedinta feminină a Asociatiei "Independenta", dă citire moţiunei, votată prin aclamaţii şi semnată de toţi participanţii la această înalţătoare şi pilduitoare manifestare de solidaritate românească în exil.

A doua zi, într'una din bisericile catolice din împrejurimile sediului "Independenta", preoţii ortodocşi, Mircea Domitriu, Harold Makk şi diaconul Nikolaus Wiese, au concelebrat Sfânta Liturghie şi un parastas pentru sufletul celor cazuţi pentru apărarea unităţii naţionale şi graniţele strămoşeşti.

In predică părintele Mircea Domitriu a înfierat defetismul multor refugiaţi români în legătură cu răsboiul din Răsărit şi pasivitatea faţă de exilul luptător şi drama pe care o traeşte Neamul Românesc, afirmând că în "Evanghelie nu se prevede nicăeri că: "pentru a preîntâmpina răsboiul, trebue să se deschidă porţile cutropitorului şi să ne predăm fără luptă.

Comemorările anuale de la Köln ar trebui să constitue un exemplu pilduitor şi de urmat de toţi exilaţii români.

ASPECTE DIN SALA PAROHIALA A BISERICII AGNES
UNDE A AVUT LOC COMEMORAREA BASARABIEI
SI BUCOVINEI IN SEARA ZILEI DE 26 MARTIE 1983 SI
CONCERTUL DE MUZICA ROMANEASCA AL CORALEI
BISERICII ROMANE DIN PARIS CONDUS DE MAESTRUL EITEL.

MANASTIREA URSULINELOR
LITURGHIA ORTODOXA SI PARASTASUL
PENTRU BASARABENII SI BUCOVINENII CAZUTI

Dela stânga spre dreapta

1 SI 2/- PREOTII MIRCEA DOMITRIU, HAROLD MAKK SI DIACONUL WISE SLUJIND LITURGHIA - 3/- CORUL BISERICII ROMANE DIN PARIS, DAND RASPUNSURILE, 4/- ASISTENTA PESTE 150 DE PERSOANE, 5/- SFARSITUL LITURGHIEI.

DECLARATIA ROMANO-UNGARA

DECLARATIA COMUNA ROMANO-UNGARA

Un grup de persoane de origine română şi ungară, dorind să găsească împreună modalităţile de a depăşi diferendul care opune, de secole, cele două popoare şi constatînd imposibilitatea unor dezbateri în ţările respective, a decis să supună aprobării compatrioţilor lor, următoarea declaraţie:

I

In cadrul tuturor statutelor pe care le-a cunoscut Transilvania (principat autonom, parte integrantă din Ungaria Mare înainte de 1918 şi din România Mare după 1918 şi 1945, divizată între 1940 şi'44), frontierele nu au putut niciodată împărti, pentru a le separa, cele două etnii care trăiesc aici într-o strînsă colaborare. Destinul i-a făcut pe unguri şi români să trăiască împreună.

Mai mult de la începutul secolului, tratatele care au delimitat cele două ţări n-au putut fi semnate altfel decît impuse de marile puteri (Franţa şi Marea Britanie în 1920, Germania şi Italia în 1940, USA şi URSS în 1946). Sursă de acţiuni şi practici, în cele din urmă, prejudiciabile pentru toţi.

In acest caz, nu e oare utopic să credem ca soluţionarea problemelor noastre poate veni din cutare sau cutare linie de frontieră, presupusă ca bună?

II

In această situaţie, concepţia unui stat identificat cu o naţiune dominantă (ungară altădată română în prezent) şi numai cu ea, a fost şi va rămîne totdeauna o eroare. Identitatea specifică a minorităţilor trebuie recunoscută ca parte componentă împreună cu modalităţile de a o conserva ca atare.

Politica de asimilare (maghiarizarea făcută de guvernele de la Budapesta înainte de 1918 şi între 1940 şi '44, romanizarea făcută de guvernul de la Bucureşti mai ales după 1956) ca şi oric transfer de populaţie antrenează violarea drepturilor omului în ansamblul lor. Mai rău încă, asemenea practici inoculează în ansamblul lor. Mai rău încă, asemenea practici inoculează în societate o adevărată boală, cauzînd naţiunii care le aplică mai multe neajunsuri decît avantaje.

Acestea fiind faptele, discriminarea şi deznaţionalizarea sunt ele, oare, soluţii viabile?

III

Argumentele care ţin de dreptul istoric spre a justifica frontierele dorite (Ungaria inglobînd pe români în numele coroanei Sfîntului Stefan, România înglobînd pe unguri în numele Daciei) oricît de respectabile ar fi aceste puncte de referinţă, ajung şi ele la un impas prin anularea lor mutuală. In asemenea situaţii există o fugă din partea realităţii prezente spre visurile trecutului.

Argumentul unei superiorităţi culturale, morale sau de altă naturală (Statul ungar milenar sau latinitatea romanică), pentru a justifica o anume frontieră sau politică este cu atît mai puţin acceptabilă. A dispreţui pe vecini nu onorează nici un popor şi nici un titlu nu justifică dreptul la dominaţie.

Ar putea oare polemicile să ducă la o soluţie?

IV

Nu. Soluţia nu este marcarea ci permeabilitatea frontierelor; nu asimilarea ci dreptul la identitate; nu înfruntarea ci discuţia nepătimaşă. Soluţia constă în a învăţa să ne privim ca fraţi care am împărţit atîtea încercări, de a ne accepta deosebirile afirmînd complementaritatea, de a ne interesa personalitatea celuilalt.

Soluţia constă în a deveni conştienţi de destinul nostru comun şi de a căuta cele mai bune metode de cooperare care pot merge pînă la o viitoare confederaţie centru-europeană sau europeană.

Această declaraţie îşi propune să strîngă adeziunile acelor compatrioţi ai noştri care condamnă orice manifestare de ostilitate între popoarele noastre şi orice violare a drepturilor lor şi care doresc ca între noi să se dezvolte relaţii personale, de cunoaştere reciprocă a civilizaţiilor noastre, reflecţia şi acţiunea comună.

Din partea Grupului român,
MIHNEA BERINDEI

Din partea Grupului ungar,
AKOS DITROI

ROVENIND din mai multe ţări apusene ale Europei, am primit la redacţie textul unei numite – "DECLARATIA COMUNA ROMANO-UNGARA" semnată la Paris de un delegat "ad hoc" român numit Mihnea Berindei şi de un altul idem ungur pre nume Akos Ditroi.

Nu ştim cine sunt semnatarii şi nici dacă au împuterniciri şi de la cine le au, pentru a ajunge prin dialog sincer la o salutară maturitate politică a celor două naţiuni din centrul Europei.

De secole ele trăesc în vrăşmăşie crâncenă; când din absurditatea pretenţiilor cutropitorului maghiar şi a împilării nedrepte şi sângeroasă a valahilor autohtoni, când din temerile Daco-României unificate de a nu creşte "şarpele la sân", adeverită cu prisosinţă cu prilejul cedării obligate a Transilvaniei de Nord Ungariei, urmare a Diktatului dela Viena în 1940.

Textul "Declaraţiei de la Paris", important în intenţiile finale, nu defrişează terenul de "asperităţile" ivite în secolele de convieţuire precară pentru majoritatea valahă şi nu explică modul în care s'ar putea: *reproducem:*

" ..a învăţa să ne privim ca fraţii..., de a deveni constienţi de destinul nostru comun şi de a căuta cele mai bune metode de cooperare, care pot merge până la o viitoare "confederaţie centru-europeană sau europeană".

Frumoase perspective vor să deschidă domnii Mihnea Berindei şi Akos Ditroi relaţiilor româno-ungureşti, însă remarcăm cu surprindere că "textul" păcătueşte dintru început prin unele afirmaţii care falsifică adevărul istoric şi avantajează revizionismul maghiar.

Astfel in paragraful 1 al Declaraţiei se afirmă categoric că: *reproducem,*

"Tratatele care au delimitat cele două ţări n'au putut fi semnate altfel, decât impuse de marile puteri (Franţa şi Marea Britanie în 1920)"

Adevărul istoric este că realipirea Transilvaniei la 1918 la patria mamă România a fost realizată prin hotărârea liber exprimată a Românilor din Transilvania şi a minorităţilor conlocuitoare, în Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, în conformitate cu principiul şi dreptul la autodeterminare stabilit de aliaţii învingători pentru minorităţile naţionale subjugate de imperiile german, austroungar, rus şi turc, cele două mari puteri amintite nefăcând decât să ratifice aceste hotărâri în ceace priveşte imperiul austro-ungar, prin tratatul de la Trianon din 1920, modificând în de favoarea României frontiera naturală care era râul Tisa, înlocuind-o cu una convenţională care favoriza Ungaria şi Yugoslavia.

Trupele române au ocupat integral teritoriul ei la chemarea autorităţilor româneşti constituite în Transilvania după Alba-Iulia ameninţată de bolşevizare prin regimul comunist instaurat la Budapesta de ovreiul Bela Kuhn şi nu au pregetat de a da piept cu hoardele comuniste ungare, pe care învingându-le în luptă, au intrat în Budapesta ca eliberatoare, contrar voinţei aliate.

Eliberând Ungaria şi menţinând ordinea până la instaurarea regenţei Horthyste, au eliberat odată cu ea şi Europa Centrală şi Germania de molipsirea cu "vraja marxistă", fapt repede uitat de Amiralul Regent.

Singura frontieră impusă arbitrar în 1940 este cea fixată prin Diktatul de la Viena şi nu era o recunoaştere a vreunei legitimităţi a pretenţiilor maghiare în Transilvania, ci strategica, urmărind eliminarea sutelor de kilometrii care despărţeau diviziile de tancuri germane de Ploeşti, cetatea petrolului romanesc, de care aveau mare nevoe în răsboiul pe care îl pregateau contra Rusiei Sovietice.

Paragrafele 2, 3 si 4 sunt confuse în redactarea lor şi departe de adevăr.

România nu a făcut nici o politică de românizare forţată a maghiarimei moştenită din vicisitudinile istoriei noastre. Dimpotrivă după 1918, odată terminat răsboiul, a aplicat reforma agrară fără a face discriminări între români şi minorităţile conlocuitoare, acordânduli-se toate libertătile constituţionale, iar după 1944 instaurânduse regimul socialist-comunist le-a constituit zone autonome cu drepturi şi libertăţi refuzate total românilor, care din vointa Regelui Mihai I, luptaseră opt luni contra lui Hitler, pe când Ungurii au continuat lupta alături de el, până la prăbuşire.

Sovinismul maghiar i-a pus probabil conflict cu anumite dispoziţii legislative în legătură cu desvoltarea economică typ socialist şi rezultat al sabotajului practicat de localnici, regimul ceauşist s'a văzut obligat să aducă mână de lucru din alte provincii româneşti. Agitaţiile universale ale maghiarilor contra acestor măsuri sunt neîntemeiate, iar pretinsul genocid al populaţiei maghiare este o aberaţie propagantistică.

Este adevărat. Impăciuirea centrului europei poate stăvili marxismul imperialist al sovietelor.

Insă numai strângerea de semnături de adeziune din ambele părţi nu e suficientă pentru destinderea relaţiilor dintre români şi unguri.

Credem ca unica soluţie pozitivă pentru deschiderea drumului convieţuirii armonioase în cadrul preconizatei confederaţii, ar fi să uităm şi unii şi alţii trecutul şi revendicările şi luând drept bază prezentul, să construim din cele două natiuni si altele care s'ar uni acestei urgente necesităţi, a treia forţă, stavilă ambiţiilor estice şi vestice.

Românii, cu omenia care-i caracterizează şi lipsa de veleitaţi imperialiste, au dat totdeauna dovadă că odată visul unităţii naţionale împlinit, nu râvnesc la pământurile altora şi sunt gata de a întinde mâna prieteneşte tuturor vecinilor.

Acest lucru n'ar fi greu de realizat dacă maghiarimea ar urma exemplul patronului lor de eri – Austria – şi s'ar mulţumi să trăiasca în viitor în convieţuire paşnică cu vecinii, fiecare cu ce este al lui, punând umăr lângă umăr pentru a se apăra de voracitatea sovietică.

Ideia confederării nu este nouă. Dela Aurel Popovici, Grigore Manoilescu, Revista Carpaţii, Românii şi Ungurii din Spania şi mulţi alţii încă, a fost propusă şi susţinută ca un imperativ al apărării comune împotriva estului sălbatec.

Răspunsul vecinilor unguri a fost din păcate mereu acelaş.

O recrudescenţă a propagandei revizioniste pe plan planetar.

Traian POPESCU

PRIMAVARA DIN VIS

Am vista o primăvară,
O minune pe pământ.
Mugurii creşteau în taină
Şi în adieri de vânt.

Peste ţarini aurite,
Picurau stele aprinse,
Re1nviind o nouă viaţă
In atâtea inimi stinse.

Peste tot, un câmp de flori,
Ca'ntr un rai fără sfârşit.
Rânduri, Rânduri de cocori,
Se'ntorceau spre răsărit.

Pajişti verzi de Bucovine,
Sfinte praguri basarabe,
Numai lacrimi şi suspine,
Plaiuri dragi, plaiuri moldave.

Dulce, sfântă primăvară,
Inflorită'n visul meu,
Stânge-ne de prin străini
Şi ne du'n freamătul tău.

Brasília, 21 Martie 1983

D. PAULESCU

IMNUL CAPITANULUI

Din freamăt de codru şi murmur de izvoare,
Din lună şi din stele, din şoapte dulci de mamă,
Tu ai venit pe lume, o, mândre Căpitane,
Să'nalţi în soare Ţara şi sfintele-i hotare.

Puterea cea divină, în taine nepătrunse,
Ţi-a aprins în suflet credinţa'n Dumnezeu,
Pentru-a salva un neam căzut în umilinţă
Şi a-i deschide drumul în spre destinul său.

Tu, Făt Frumos din lacrimi, profund visionar,
Spadă de Arhanghel, ţi-a pus Cerul în mâini.
Munţi de nedreptăţi să prăbuşeşti în lume,
Să scapi neamul carpatic de jug şi de păgâni.

Te-ai înfrăţit cu brazii, cu fagii, cu stejarii,
Cu Marea cea albastră, cu visurile din plai.
Tu ne-ai sădit în inimi, dragostea de glie
Şi-ai ctitorit "Legiunea Arhanghelul Mihai".

In linişti de Dobrine, te retrăgeai în taină,
In închisori şi lupte ai făurit un crez.
Figură legendară, în strămoşeasca-ţi haină,
In anii noştri negrii, pe tine te visez.

Duşmanii te-au lovit, scuipat şi prigonit,
Te-au aruncat în temniţi, în lanţuri te-au legat.
In bezna nopţii grele, ţi-au zugrumat viaţa
Şi-acum plătim cu toţii groaznicul păcat.

Te-ai dăruit pe tine pentru o nouă Ţară,
Pe temelii de veacuri, s'o'nchini lui Dumnezeu.
Să crească generaţii în duh şi în lumină,
O Dacie străbună, zidită'n crezul tău.

Ţara cea din basme, balade, Cosânzene,
Ţara cea de visuri a braţelor de fier,
Ne va rămâne'n inimi, ca un stindard, Codrene,
Exemplul tău de muncă şi jertfă de martir.

Tu vei trăi de-apururi, în veci, de veci, în veacuri.
Altarul de lumină, în Cer, acolo Sus
Şi vom trăi ca fraţii, uniţi în armonie,
In Ţara ta Codrene, în Ţara lui Isus.

Brasília, 8 Noiembrie 1982

STELUŢA DORU

PE MARGINEA CARTILOR

Replica dlui Traian Golea

"TRANSYLVANIA", Ed. Romanian Studies, 1029 Euclid Ave. Maiami Beach/Fla. 33139, USA - 80 pag.

In *realitatea istorică*, neîndoielnic, ADEVARUL iese la lumină cu răbdare, pentru a pune în ordine nedreptăţile comise împotriva unui neam. Aşa s'a întâmplat cu România, la sfârşitul primului război mondial, când mai multe provincii şi-au regăsit locul în trunchiul ţării. După secole de suferinţă, adevărul ieşise la lumină.

Dar nu-i mai puţin real faptul că, *in frământarea istorică*, adică în războirea zilnică cu incidentele răuvoitoare, mincinoase, falsificate, provocate de cei care n'au simţul echităţii, ADEVARUL trebue susţinut cu tărie, în imediat. E legea dreptului de apărare şi-a instinctitului de supravieţuire. Faptul e mai mult decât un drept. Este o obligaţie morală faţă de neam şi viitorul lui.

In primul caz, e vorba de încredere într'o lege naturală; în al doilea, de replică.

Pe făgaşul acesta al replicei corecte şi documentate se înscrie cartea dlui Traian Golea: *"TRANSYLVANIA" - An answer to U.S. senator MOYNIHAN and to John LUKACS and all other Hungarian revisionists*, Ed. ROMANIAN STUDIES, 80 p.

Lucrarea porneşte dela un articol al dlui Lukacs, încărcat de insulte, neadevăruri istorice şi insinuări. Acesta, ca toţi revizioniştii unguri, îşi îngăduise să publice în presa americană (în scopul de a menţine o atmosferă de suspiciune dăunătoare României) clasicele argumente perfide ale Ungurilor asupra Transilvaniei şi poporului român.

Mai mult chiar, un senator american, luase în braţe teza ungurească, purtând argumentele ziaristului Lukacs la cunoştiinţa Senatului, fără a le fi analizat sau măcar verificat, în prealabil. Fapt extrem de important într'o ţară în care se ţine seama de opinia publică.

Argumentele şi exigenţele conţinute în articolul incriminat erau însă cu totul în afara adevărului istoric şi a acceptabilului. Se încerca transformarea unor elucubraţii maghiare într'o *"problemă internaţională"*, adusă în faţa uneia dintre cele mai importante adunări ale lumii de azi. A nu pune la punct această problemă şi a nu combate aluziile îndrăzneţe ale Ungurilor, ar fi putut apare ca o recunoaştere a celor emise şi ca o capitulare în faţa ofensivei deslănţuite de Budapesta.

Dl Traian Golea şi-a luat răspunderea acestei puneri la punct a îndrăznelei ungureşti şi a senatorului american, cam imprudent. In cele 80 de pagini dense, pline de citate, mărturii autentice şi anexe revelatoare, autorul demonstrează neadevărurile susţinute de ziaristul Lukacs şi evidenţiază absurdul exigenţelor unui popor care a fost totdeauna un asupritor al altor neamuri.

Autorul, pentru a-şi întări argumentarea, pune accentul pe opiniile unor scriitori de renume mondial, majoritatea occidentali sau unguri. Astfel, aduce în cumpăna dreptăţii noastre, mărturiile unor oameni ce nu pot fi bănuiţi de părtinire. In plus, sunt oameni care-au cunoscut adevărurile unor evenimente sfâşietoare pentru neamul românesc şi celelalte naţionalităţi ce-au suferit sub dominaţia ungurească. Cu sobrietate atrage atenţia opiniei americane şi mondiale asupra exceselor şi crimelor comise de autorităţile maghiare asupra naţiunei române în chiar această Transilvanie pe care o vor ieşită de sub *"dominaţia"* valahă!

Cu răbdare şi competenţă, dl Golea răstoarnă toate argumentele ziaristului Lukacs, începând cu istoria veche şi terminând cu presupusa *"asuprire"* a minorităţii maghiare în România de azi. Sinteza obţinută constitue o lecţie de necombătut, atât pentru revizioniştii unguri cât şi pentru senatorul Moynihan. Deasemenea, pentru orice om, ziarist sau politician corect şi de bună credinţă, care-şi va da silinţa să citească replica dlui Golea, revizionismul unguresc şi insinuările perfide ale Maghiarilor vor apare ca nişte simple impertinenţe puse în slujba unor pretenţii lipsite de fundament.

Documentată, concentrată şi fără patimă, lucrarea dlui Traian Golea vine să umple un gol în panoplia armelor de apărare a drepturilor noastre asupra Transilvaniei. Publicată într'o limbă şi într'o ţară ce doreşte să cunoască adevărurile istorice ale altor neamuri, cartea aceasta va avea un rol important în clarificarea unei probleme spinoase.

Prin importanţa ei documentară şi de apărare a fiinţei neamului, va trebui să nu lipsească din biblioteca niciunui român. Mai mult, va trebui să fie răspândită în lumea diplomatică, ziaristică, biblioteci şi personalităţi interesate, pentru a le pune la dispoziţie un mănunchi de adevăruri incontestabile asupra unor probleme ce n'au luat încă sfârşit.

Această carte trebue să ne fie un exemplu de tenacitate şi demnitate în faţa ameninţărilor ce se abat peste naţiunea română. Si, mai ales, un îndemn măreţ pentru cei ce au capacitatea necesară şi ar putea face mai mult pentru neamul românesc.

F.B.

P.S. Cereţi cartea direct la Editura din USA şi răspândiţi-o în cercurile străine în care circulaţi.

CORNELIUS CASTORIADIS:
DEVANT LA GUERRE. LES REALITES. FAYARD 1981, 285 pg.

de Alex. SUGA

S'au scris multe cărţi despre fenomenul regimului poreclit "comunist" din Rusia, dar după părerea noastră până în momentul de faţă nu s'a scris un rechizitoriu mai aspru şi mai realist despre monstrul rusesc decât acela al lui Cornelius Castoriadis. Nu-i cunoaştem biografia, dar dacă s'a născut în Franţa şi nu în una din ţările care a avut nenorocul să ia la cunoştinţă "binefacerile monstrului moscovit", atunci meritul îi este şi mai mare şi nu i se poate imputa de parţialitate de "avocaţii sistemului moscovit", cum ni se impută nouă celor ce ne-am născut în acele regiuni.

"Devant la guerre" exprimă sentimentele tuturor "sclavilor din imperiul moscovit" şi oglindeşte "experienţele făcute de sclavi şi de deţinătorii de sclavi", ca şi cum autorul ar fi trăit el însăşi acolo şi prin această trăire, dotat cu un spirit critic desvoltat le-a "observat" şi le-a pus "la dispoziţia şi nefericiţilor ce sunt pe cale de a deveni sclavi sub cel mai tiranic regim cunoscut în istoria omenirii".

Chiar în prefaţă autorul pleacă dela constatarea că "prezentarea regimului rus ca "socialist", sau că ar avea un raport oarecare cu socialismul, este cea mai mare mistificare cunoscută în istorie". (pg. 8). Si pe bună dreptate: ce poţi numi socialism în imperiul întunericului? Sutele de milioane de morţi? Sutele de milioane de nefericiţi deţinuţi în lagăre şi închisori? Sutele de milioane de sclavi moderni ţinuţi între frontiere cu sârme ghimpate, între ziduri păzite cu câini dresaţi? Sutele de milioane, care flămânde lucrează în fabrici insalubre, iar după terminarea lucrului stau coadă ca să cumpere un kilogram de oase şi acelea împuţite? Sau minoritatea infimă care formează clasa privilegiată? Acea clasă care are la dispoziţie fabrici speciale, ferme speciale, magazine speciale de unde pot cumpăra la preţuri derizorii cele mai bune produse indigene şi externe. Regimul rus "este un sistem de exploatare şi opresiune –care a împins exploatarea şi opresiunea la un nivel necunoscut– unde birocraţia a devenit clasa dominantă" (pg. 8). Partidul comunist, acela pe care propaganda îl socoteşte forţa motrică în statele comuniste "din punct de vedere al funcţiunii este un partid de "paraziţi". (pg. 28).

Castoriadis are completă dreptate. La ce putea da naştere teoreticianul comunismului care el însăşi în viaţa sa a fost un "parazit"? Karl Marx n'a lucrat o singură zi. A avut noroc că a găsit un industriaş bogat şi a hrănit "un filozof-parazit", şi care a creiat o ideologie" sub a cărei mască milioane de paraziţi trăiesc pe spinarea celor ce muncesc". Castoriadis susţine că cel care se străduieşte să caute o ideologie în Rusia de astăzi nu va găsi decât "marele şovinism rusesc". Singura ideie călăuzitoare care se poate găsi în Rusia de astăzi este ideia care urmăreşte întinderea Rusiei şi instalarea unui regim rus în toată lumea". Partidul comunist nu este altceva decât un ansamblu de carierişti şi arivişti care sunt autocooptaţi într'o nouă grupă, o nouă clasă, clasa "nomenclaturei" (pg. 27).

Constatarea lui Castoriadis pentru noi cei din răsăritul Europei nu-i o noutate: Rusia nu şi-a schimbat ţelul, ci numai numele. Sub un nume nou cucereşte popoare şi desfiinţează state şi naţiuni. Sub pretenţia că strânge pământul rusesc, principatul rusesc din Moscova a început să-şi lărgească hotarele peste popoare care nu-i doreau. Văzând că această lozincă nu prea are popularitate, au schimbat-o. In secolul trecut voia să elibereze popoarele de sub jugul "păgânilor". Sub această lozincă ne-au furat Basarabia. In fine nici cu aceasta nu prea le-a mers. In secolul nostru vor să elibereze popoare şi state de "exploatarea capitalistă". Sub această lozincă au introdus guverne tirane, au flămânzit ţări şi popoare şi le-au jefuit de avut. "Acolo unde s'a instalat un regim de nuanţă rusească nu s'a putut menţine decât cu forţa armatei ruse sau cu mercenari ruşi".

Castoriadis vorbeşte numai de societatea şi de statul rusesc. Nu întrebuinţează cuvântul de "Uniunea Sovietică", noţiune pe care vrea să ne-o impună propaganda rusească. El crede că societatea rusă se află în transformare şi anume într'o fază unde totalitarismul de stil vechi (stalinist) se descompune şi începe să prindă fisuri, singura forţă care rămâne efectivă şi care poate menţine societatea rusă este ARMATA. El vine cu argumentul că în economie nu s'au putut realiza succese. Statul este grevat cu un număr considerabil de funcţionari care nu produc nimic. Partidul fiind a asociaţie de "paraziţi" care se înmulţesc repede, şi contra cărora în momentul de faţă nu poate lua nimeni măsuri coercitive. Sectorul economic lucrează în minus şi se află într'o debandadă totală. Agricultura rusească care în trecut nu numai că putea să hrănească populaţia, chiar exporta alimente, în momentul de faţă este o păragină. Cu toate că Rusia a anexat în ultimul timp teritorii agricole, şi acolo a adus păragina.

Singurul sector unde se pot vedea progrese în actuala societate rusă este sectorul militar. Autorul trage concluzia că societatea rusă a devenit o societate militară. Se ştie, spune autorul că în Gulagurile ruseşti, deţinuţii îşi tatuau pe piept inscripţia "sclav al URSS-ului", acum ar trebui schimbată înscripţia prin una nouă: "sclav al Armatei Imperiului rusesc" (pg. 29).

Cum s'a întâmplat acest miracol?

Autorul susţine că muncitorii în actuala Rusie sunt împărţiţi în două clase: privilegiaţii, care au multe avantaje, case, grădini, lefuri mari cu 20 până la 30 la sută majorări, concedii mărite şi alte avantajii, iar a doua clasă de muncitori, cea mai mare, clasa muncitoare normală, fără privilegii şi prost plătită (pg. 138).

Muncitorii privilegiaţi lucrează în fabrici "închise". Numărul lor ar fi între 20 până la 24 de milioane. Dacă se mai socotesc cei 15 milioane de membri de partid, atunci s'ar putea spune că în Rusia de astăzi ar trăi cca 35 de milioane de oameni care formează clasa privilegiată. (pg. 151). Printre aceştia s'ar mai găsi trei milioane de soldaţi, însă pe aceştia îi găsim şi ca membri de partid.

După Castoriadis ar exista o reunificare a "clasei militare" şi a "clasei partidului" la vârful piramidei privilegiaţilor. Ar exista puncte multiple la mai multe niveluri între partid –clasa civilă– şi armată– clasa militară–. Clasa militară are prioritate absolută şi îi stă la dispoziţie tot ce se fabrică la înaltă perfomanţă (pg. 152). S'a făcut totul pentru ca Rusia să devină o forţă militară. Restul nu interesează. Nu interesează că 35 de milioane de ţărani trăiesc în condiţii de sclavi, că alţi 65 până la 80 de milioane de muncitori din industria nemilitară trăiesc în cea mai neagră mizerie (pg. 152). Pentru producţia militară sunt selectaţi cei mai buni ingineri şi cei mai buni muncitori calificaţi şi necalificaţi. Industriei militare i se alocă cel mai bun material prim, iar piesele fabricate de industria "nemilitară" sunt primite în sectorul militar numai dacă trec controale şi sunt puse la selecţii grele. In ţările libere nu există nici o deosebire între produsele fabricate întrebuinţate de armată sau destinate consumului normal.

Se pune o întrebare normală: dacă Rusia a fost capabilă să construiască bombe atomice, sputnici şi nave cosmice, tancuri şi avioane de înaltă performanţa tehnică, de ce nu este capabilă să facă şi acelaş lucru şi în sectorul civil, unde produsele puse pe piaţa internă ca şi pe cea externă sunt de calitate inferioară? Autorul ajunge la concluzia că o îmbunătăţire a produselor destinate pieţei civile nu este posibiă. El argumentează în felul următor: atâta vreme cât avantajele nu se pot extinde şi asupra muncitorilor "normali", atâta vreme cât nu se reduce birocraţia enormă, o schimbare în bine nu se poate face. O schimbare nu se poate face decât cu cadre noi şi asta ar necesita milioane de cadre noi. Cu actualul personal nu se poate face nimic. O schimbare nu se poate face nici pe cale juridică, adică prin decretare de legi, şi nici prin "apeluri". Schimbarea se poate face numai radical: înlăturarea regimului. In plus conducerea societăţii ruse nu are intenţia ca să desvolte industria nemilitară. Aceasta ar putea duce la developarea societăţii şi aceasta nu este dorită de actuala conducere a Rusiei (pg. 158).

O concluzie cu care nu suntem de acord cu autorul. Castoriadis susţine că în momentul de faţă nu este posibilă o apărare a vestului cu mijloacele convenţionale. Rusia fiind atât de puternic înarmată încât nu poate fi distrusă cu aceste arme. Ea nu poate fi distrusă decât printr'un război atomic. Aici cred că autorul se înşeală. Si anume, dacă armamentul pus de Rusia la dispoziţia palestinienilor a fost de calitatea întâia şi nu de a doua sau de a treia, atunci are dreptate autorul. Insă se pare că Rusia n'a livrat numai material de mâna doua, ci şi de calitatea întâia. In faţa armamentului întrebuinaţat de evrei, armamentul rusesc a fost de calitate proastă. Cu astfel de armament, chiar dacă este considerabil ca număr, nu poate face faţă armamentului american de o calitate superioară, chiar dacă numeric este inferior!

După părerea autorului un război între Rusia şi America poate avea loc mâine, în trei ani sau în teisprezece ani (pg. 8). In orice caz, "Rusia nu vrea războiul, ci doreşte numai victoria" (pag. 8). Rusia este puternică, şi Statele Unite slabe şi din această cauză Rusia întreprinde noi cuceriri de teritorii. Rusia ştia că Statele Unite nu vor interveni în Afganistan şi nu o interesează pierderile de oameni. In ultima vreme ziarele germane au publicat ştirea că în Afganistan luptă cetăţeni ruşi de naţionalitate germană. (Foşti locuitori din Prusia orientală sau germani din regiunea Wolga). Astfel de procedeu nu-i ceva nou. Conducerea Rusiei a decimat în ultimul război milioane de minoritari şi anume cu intenţia de a le micşora numărul. Conducerea i-a trimis la atac, ştiind că vor pieri fără să aducă foloase militare. Aşa a făcut şi cu românii care au luptat sub conducere rusească pe frontul din apus. După cel de-al doilea război mondial scăzuse procentul minorităţilor din Rusia. Astăzi raportul este în detrimentul ruşilor, şi ca să scape de ei, îi trimite să piară în Afganistan.

La începutul anului acesta s'a răspândit o ştire care întăreşte constatarea autorului că societatea rusească de astăzi este o societate militară. Din informaţiile difuzate în presă s'a luat la cunoştinţă că şeful de partid şi al Juntei militare din Polonia, Wojciech Jaruzelski ar fi agent al serviciului militar rus, GRU. Acesta a studiat în Rusia între 1953 şi 1956 la Academia armatei ruse pentru spionaj şi contraspionaj din Rajasan, o şcoală de cadre pentru agenţii militari. Interesant este faptul că fostul secretar general al partidului polonez, Stanislau Kania, înlocuit în toamna anului 1981, se afla în serviciul KGB-ului. Ziarele remarcă că a fost "pentru prima dată în istoria rusească când interesele GRU-ului au trecut înaintea celor ale KGB-ului". Aici se adevereşte teza autorului care susţine că societatea rusă stă sub comanda armatei, şi că această armată nu urmăreşte decât mărirea imperiului. Comunismul este regimul lipsit total de ideie, iar singurul scop nu este decât "dominaţia universală prin forţă brută" (pg. 231).

In concluzie, o carte care trebuie nu numai să fie citită, ci studiată.

LA MAISON ROUMAINE
(CASA ROMANEASCA - PARIS)

In cursul anului 1982 a luat fiinţă asociaţia CASA ROMANEASCA (La Maison Romaine), 15 rue de Flandre, Paris 19-è în localurile oferite de către serviciile culturale ale oraşului Paris, graţie inţelegerei Primarului orasului, Domnul Jacques Chirac, având ca scop de a menţine şi afirma patrimoniul valorilor culturale româneşti în Franta şi în Occident precum şi a continua de a strânge si a spori comunicarea libera de idei şi legaturile culturale ce au existat de aproape două secole între poporul francez si poporul român.

Casa Româneascǎ (La Maison Roumaine) în acelaşi timp, oferă ospitalitatea si altor aşezăminte culturale românesti –de exemplu Biblioteca Romána din Paris, Biblioteca Institutului Universitar Carol I si altele.

Casa Româneasca îsi propune:

–reunirea unor preţioase biblioteci si fonduri de arhivă românească, cuprinzând opere, lucrări de informaţie literara si stiinţifică, documente, publicaţii rare, inedite sau inaccesibile publicului din ţara subjugată, precum si scrieri, opere din lumea libera si a exilului românesc mărturisind prezenţa şi spiritualitatea românească în lume;

–organizarea unor manifestări artistice si intelectuale: conferinţe, recitaluri artistice, exposiţii, sezători, comemorari si sărbători tradiţionale, întruniri academice, activitaţi didactice.

Asociatia culturala a Casei Românesti a fost declarata şi publicată în *Journal Officiel* din 13 Iulie 1982; comitetul ei de conducere este compus de Doamna Christina Sturdza, Domnul Alexandru Ghika, Domnul Dan Cernovodeanu, Domnisoara Catherine Allard.

Facem apel la bunăvoinţa si generozitatea celor dispuşi a ne ajuta. Cecurile postale sau bancare trebuiesc expediate pe numele: La Maison Roumaine, 15 rue de Flandre 75019 Paris. Telef. 240 46 08.

Impăratul Traian intrând în Sarmisegetuza, Capitala Daciei în anul 105 a. J.C. (Desemn de Stoica D.). (Colectia General Băgulescu)

NOTE SI COMENTARII

Buletinul B.I.R.E. din Paris (Bulletin de Informaţie pentru Românii din exil), în numarul 777 din 1 Iulie 1983, în rubrica "La închiderea buletinului... pag. 12, dojeneşte gazetele exilului care au reprodus un manifest al Ungurilor din America semnat de asociaţia Magyar Szabadsagharcos Szovestég şi difuzat la începutul anului 1983 în Statele Unite ale Americii.

Textul notei, întocmită cu rea credinţă sau ca o acţiune de desinformare a românilor exilaţi asupra continuelor acţiuni revizioniste maghiare prin: Radio Free Europe, conferinţe, manifestaţii şi publicitate în toate gazetele lumii, foarte largi cu ei pe chestie de spaţiu, dar parcimonioşi cu românii, îl reproducem în continuare şi el este cel ce trebue incriminat pentru "neprecizarea amănuntelor"; reproducem:

"De câteva luni circulă printre refugiaţii români, reprodus şi în diferite publicaţii ale exilului, un text maghiar în care autorul îndeamnă la uciderea românilor. O parte din acest text a fost citat şi în lucrarea pseudoistorică a lui Lăncrănjan, publicată în RSR. Din câte suntem informaţi, autorul acestui text este Dükso Csaba, secui de origine. Textul a fost publicat în 1922 şi autorul lui a răposat de patru decenii! Este foarte regretabil ca aceste "amănunte" n-au fost precizate de cei care au făcut să circule textul, lăsându-se impresia că el a fost redactat de curând".

"Textul" lui Dükso Csaba nu este un pamflet oarecare strecurat în vreo publicaţie a timpului, ci aparţine unei cărţi de peste 200 de pagini intitulată –NINCS KEGYELEM-adică-fără milă– republicată în Budapesta în 1939 şi era dedicată educării patriotice a tineretului maghiar –Leventii– în acea epocă. El figurează în paginile 155-156 ca un jurământ al acestei organizaţii. Este crud ca tot trecutul lor barbar şi se termină:

"Voi face inofensivi pe toţi viitorii-Horia şi Cloşca–, Nu voi avea milă!

Intrebăm acuma redacţia Buletinului BIRE, cum de nu-şi aduce aminte că textul lui Dükso Csaba a fost aplicat "ad literam" de maghiari în Transilvania de Nord, cedată Ungariei în 1940 prin dictatul italo german dela Viena şi cum de nu au citit cu atenţie textul manifestului difuzat recent de Ungurii din Statele Unite?

Dacă memoria i-ar fi ajutat şi conştinţa profesională i-ar fi îndemnat să spună adevărul şi numai adevărul pentru informarea cititorilor, ar fi remarcat că textl dispărutului Dükso Csaba era un jurământ cerut tineretului unguresc la 1938, aplicat textual la 1940 şi reînoit în 1983, prin paragraful final al manifestului lansat din Statele Unite, care adaugă; reproducem,

"Acesta este idealul nostru de luptă. Numai prin unirea noastră a tuturor vom putea fi învingatori. Trebue să avem Transilvania în sange şi să n'o uităm nici în somn. Trebue să redăm încrederea fraţilor noştrii din Transilvania şi să luptăm. Ca un bun ungur. Ca un adevărat ungur".

adică versiunea Dükso Csaba.

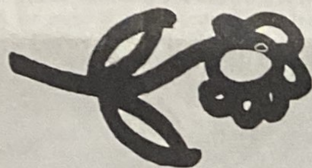
Dece redacţia Buletinului BIRE nu se întreabă: Ce-i cu Românii rămaşi după 1918 dealungul Tisei, Szeghedin, Debreczin, etc.? Să se fi repatriat zecile de mii rămase? Să fie oare atât de fericiţi sub dominaţia maghiară de nu zic nimic de atâta amar de vreme?

N'o fi cumva rezultatul aplicării doctrinei Dükso Csaba?

Morţii nu protestează şi nu au revendicări.

TRAIAN POPESCU

CITITI SI RASPANDITI SCRISUL ROMANESC IN EXIL

CARPATII

REVISTA CULTURALA SI DE ACTIUNE ROMANEASCA IN EXIL

Director-Proprietar:

TRAIAN POPESCU

APARE ODATA LA DOUA LUNI

SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE

★

Redacţia şi Adminisratia:

Calle Conde de Peñalver, 82, 4.

Teléf. 402 11 01 - MADRID-6

Correspondenta:

Apartado 9.283 - Madrid (España)

★

Abonamente:

Anual ... ... 30 $ USA

De susţinere ... ... 60 $ USA

Expedierea Avion plus. 10 $ USA

EDITURA CARPATII ANUNTA

Au apărut:

AMINTIRI DIN COPILARIE de Ion Creangă . . . . 5 $ USA

HAIDUCUL, de Bucura Dumbravă . . . . 5 $ USA

LA GRANDE THRACE, par Prof. A. Boldur, premier volume . . . . 15 $ USA

ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol I, 10 $ USA

ISTORIA LITERATURII ROMANE, de D. Murărasu . . . . Epuizat

NATIONALISMUL LUI EMINESCU, de D. Murăraşu . . . . 10 $ USA

POVESTI, de Ion Creangă, în fascicole . . . . 10 $ USA

DACIA, de Vasile Pârvan . . . . 5 $ USA

PRECURSORI, de Octavian Goga. . . . . 3 $ USA

ISTORIA PARTIDELOR, NATIONAL, TARANESC SI NATIONAL TARANESC, de Pamfil Seicaru, vol. I, II . . . . 12 $ USA

KARL MARX: INSEMNARI DESPRE ROMANI. Texte inedite cu comentariu de Pamfil Şeicaru . . . . 10 $ USA

STEFAN CEL MARE, VOIEVOD AL MOLDOVEI, de prof. Alexandru Boldur. . . . . 10 $ USA

ISTORIA DACIEI SI CONTINUITATEA DACOROMANA, de General Platon Chirnoagă. . . . . 10 $ USA

LE NID, UNITE DE BASE DU MOUVEMENT LEGIONNAIRE, de Faust Bradescu . . . . 5 $ USA

POVESTI FARA TARA, nuvele, de Faust Bradescù, N. Novac şi N. S. Govora . . . . 10 $ USA

UNIREA NATIONALA IN COMPLEXUL POLITIC EUROPEAN, de Pamfil Şeicaru. . . . . 3 $ USA

DICTIONAR ROMAN-SPANIOL, de Prof. Ion Protopopescu, rustică. Legat pânză . . . . 8 $ USA

CORNELIU ZELEA CODREANU, DOUAZECI DE ANI DE LA MOARTE, de Gr. Manoilescu, T. Popescu, etc . . . . 5 $ USA

MOTA SI MARIN, DOUAZECI SI CINCI DE ANI DE LA MOARTE, de Prat y Soutzo, Marqués de Nantouillet, Blas Piñar, Gr. Manoilescu . . . . 5 $ USA

DUMNEZEU S'A NASCUT IN EXIL, de Vintila Horia . . . . 12 $ USA

RELATIILE ROMANO-RUSE, de N.S. Govora, vol. I si II . . . . 20 $ USA

OSTROVUL LUMINILOR, de O. Vuia . . . . 5 $ USA

LA GARDE DE FER ET LA TERRORISME, par Faust Bradescu. . . . . 10 $ USA

VACANTELE DESTINULUI, de Tiberiu Vuia . . . . 5 $ USA

RASCOALA de Liviu Rebreanu, 2 vol. . . . . 12 $ USA

Sub tipar:

LA GRANDE THRACE, par Prof. A. Boldur, deuxième volume.

ISTORIA POLITICA SI MILITARA A RASBOIULUI ROMANIEI CONTRA RUSIEI SOVIETICE, de General Platon Chirnoaga, editia IIa revizuită şi complectată 2. Vol.